

Pomlad ne bi bila pomlad, če nam ne bi hitreje pognala kri po žilah in če nam ne bi spodbujala brstenja novih in novih idej. Že v poznih zimskih dneh se je dalo čutiti, da ljudje želijo nekaj večjega, svobodnejšega. Nekaj, kar bi jih odtrgalo od vsakdanje monotoni prihajanja in odhajanja iz službe, gledanja vedno enih in istih obrazov, istih strojev, poslušanja enakega ropota v obratu, na sejah ali televiziji. Poslovojniki očitno ne znajo (znamo) pripraviti ljudem kaj razveseljivega, takega, da bi v njih sprostito vso ustvarjalno in drugo energijo, s katero v podjetju ne vedo kaj početi. Ponujajo jim seje (njim pa zopet nekdo drug), poročila, programe, kratkoročne in dolgoročne, vse obrazloženo in okleščeno z nekimi zakoni, resolucijami, dogovori in kaj vem, kaj še vse.

Da ne bi ostalo samo pri kritiziranju, uredništvo predlaga inovacijo — koristen pred-

log, za katerega pa ne bo zahtevalo patenta. Predlaga namreč vsesplošen izlet v Brazilijo in Argentino. Ni pomota. Poljska namreč v nobenem primeru nima možnosti, da v celoti ustreže našemu dometu. Vodka, lisice, čevlji, torbe, malo kulture, to je pa tudi vse. Brazilija in Argentina zahtevata seveda nekaj predhodnih priprav, ki pa jih bomo z lahkoto zmogli. S kriteriji, kdo bi lahko šel, se je brezpredmetno ukvarjati. Šli bi lahko vsi. Saj konec koncev vsi ustvarjamo in prispevamo k blaginji, zakaj bi se z izletom okoristili samo nekateri. Potem pa, kako bi šli? Ni problema. Za vsakega se nabavi kolo in z božjo pomočjo bi se že nekako pretolkli do španske in francoske obale. Za prevoz čolnov, jadrnic in drugih pripomočkov, potrebnih, da se prepluje Atlantik, bi vzeli pač konvoj viličarjev ter obvezno Ludvika, da bo sproti menjal razbite žarnice. Na morju se-

veda ne moremo biti kar tako, saj bo zadeva nedvomno draga. Absolutno bomo morali nekajkrat povečati regres, kar sploh ne bo problem. Stanovanj, kreditov, družbenopolitičnih, organizacij, društev in podobnih stroškov verjetno ne bomo več potrebovali. Pri potovanju čez Atlantik je primerno opozoriti interesente, da bo na njihovo lastno odgovornost. Zato pa uredništvo vsem lažjim, ki jim bo uspelo prepluti, zagotavlja donosen nakup brazilske kave in argentinskih pršutov ter sem pa tja kakšno govejo kožo. Za kulturo bodo poskrbeli karnevali. Tako otovorjenim in naigranim se vrnitve čez morje ne priporoča. Pa tudi sicer bi vsi razlogi za vrnitev odpadli. Za nadaljevanje tradicije bodo že poskrbeli štipendisti.

Prijave se sprejemajo do vključno 1. aprila pri deklici iz naslovne slike.

Uredništvo

Zaključni račun 1984

V februarskih dneh smo posvečali veliko pozornosti akciji obravnav zaključnih računov za preteklo leto. Čeprav smo že v decembru imeli približno oceno poslovanja, so za nadaljnje odločitve potrebni dokončni podatki. Poslovni rezultati za leto 1984 kažejo na izredno razgibanost v gospodarskem dogajanju, na katerega so imeli vpliv zlasti visoka inflacija in pa cenovne spremembe.

Čeprav proizvodnega načrta nismo v celoti izpolnili, je produktivnost dela porasla za 2,9 odst., saj se je število zaposlenih znižalo za 21 delavcev. Vrednost eksterne prodaje je bila nad načrtovano, kar je vplivalo na ugodnejše doseganje plana celotnega prihodka. Ta je bil 20 odst. nad planom, v primerjavi z letom 1983 pa 63 odst. večji. Porabljena sredstva so bila glede na plan večja za 16 odst., glede na leto 1983 pa 62 odst. Iz tega sledi, da je tudi planirani dohodek presežen 29 odst., v primerjavi s preteklim letom pa večji za 66 odst. Obveznosti po SaS in zakonske obveznosti so rastle 12 indeksnih točk počasneje kot dohodek in ugotovimo lahko, da je delna razbremenitev gospodarstva dosežena.

Višji porast pa je dosežen pri pogodbenih obveznostih, predvsem na račun visokih obrestnih mer. Porast čistega dohodka je 34 odst. v primerjavi s planom, od doseženega v letu 1983 pa večji za 69 odst. Iz tega je sledila tudi ugodnejša delitev čistega dohodka, kot smo pričakovali.

Vse temeljne organizacije so ustvarile ostanek čistega dohodka v višini, ki je zadoščala za normalno delitev in tako izgub oziroma ugotovljenih motenj v poslovanju ni bilo. Glede na tržni položaj posameznih temeljnih organizacij je različen tudi poslovni rezultat. Največji je bil v Verigarni, sledi ji Vijakarna, Sidrne verige... Razveseljivo je, da je tudi TIO oblikoval zadosti visoke sklade in je tako lahko izpolnil obveznost vrnitve sanacijskega kredita iz leta 1981 ostalim tozdom. Dosežena stopnja akumulacije je višja kot v preteklih letih, vendar so obvezne naložbe iz poslovnega sklada dosežene v višini celotnega zneska, namenjenega iz delitve čistega dohodka za poslovni sklad. Delno smo jih morali celo pokrivati iz sredstev preteklih let. Tako za lastno razširitev proizvodnje, to je investicije v osnovna ali obratna

sredstva, nismo namenili nobenih sredstev pri delitvi ostanka.

Realizacija investicij v letu 1984 je bila 9 odst. višja od plana. Pri tem smo koristili amortizacijska sredstva, delno pa financirali iz inozemskih kreditov (uvoz opreme). Ker so bile investicije v celoti financirane iz dolgoročnih virov sredstev, se finančni položaj delovne organizacije zaradi izvajanja investicij ni poslabšal. Nanj pa je negativno vplivalo povečanje zalog, ki so v obdobju enega leta večje kar za 47 odst. Zaloge materiala so večje 35 odst., nedovršena proizvodnja 10 odst., zaloge polizdelkov 10 odst. in gotovih izdelkov 120 odst. Za takšno povečanje zalog nismo uspeli zagotoviti lastnih virov sredstev in smo jih morali financirati s kratkoročnimi krediti. Istočasno pa ugotavljamo tudi velik porast terjatev do kupcev kot posledico povečanega obsega prodaje v zadnjih mesecih leta.

Na področju zagotavljanja likvidnosti lahko ugotovimo večjo porabo po kratkoročnih kreditih. Ti, so se povečali vendar ne v taki višini, kot kreditih. Ti so se povečali, je povečana realizacija. V veli-

ki meri smo koristili kratkoročne kredite Ljubljanske banke in Interne banke Slovenskih železarjev. Pri tem naj se zahvalimo strokovnim službam obeh bank, saj smo vedno našli s skupnimi naporji rešitev iz težkega položaja trenutne nelikvidnosti. Stalno smo bili koristnik kreditov za izplačilo osebnih dohodkov, tako pri Ljubljanski banki kot pri skladu skupnih rezerv občine Radovljica. Delno pa smo najemali kredite tudi pri drugih delovnih organizacijah, ki so občasno razpolagale z viški sredstev. Vse leto je bilo v znamenju porasta obrestnih mer, kar nas je kot velikega koristnika kreditov močno prizadelo.

Na področju delitve čistega dohodka za osebne dohodke smo se ravnali v okviru družbenih usmeritev. Tako smo z drugo poravnavo, izplačano v januarju, dosegli osebne dohodke v višini, kot jih dovoljuje družbeni dogovor. Rast sredstev za OD je bila 20 odst. počasnejša od rasti dohodka. S tem smo dosegli povprečni osebni dohodek na delavca v višini 27.769 din, kar je več kot republiško povprečje (povprečni OD v gospodarstvu SRS v letu 1984 je 27.222 din). V

prejšnjih obdobjih smo za republiškimi povprečjem zaostajali.

Za rezervni sklad smo namenili 61,8 milj. din, kar je 107 odst. več kot v preteklem letu. Od tega bomo del združevali v skupne rezerve. Občinski sklad skupnih rezerv ne predvideva združevanja, ker to v letu 1985 glede na potrebe DO v naši občini ni nujno. Za republiški sklad pa bomo združevali po dosedanjih merilih. Del sredstev, ki bi jih sicer morali združiti v republiški sklad, smo namenili kot sanacijski kredit nekaterim našim kupcem, ki so zašli v težave in so jim sredstva potrebna za kritje izgub.

Sklad skupne porabe, o porabi katerega smo dosti razpravljali na vseh nivojih, smo ustvarili iz delitve čistega dohodka v višini 58 milj. din. Od tega bo porabljeno 14 milj. za stanovanjske potrebe, ostalo pa za kritje skupnih potreb delavcev. Največji znesek (14.000.000 din) predstavljajo sredstva za regres, sledijo jubilejne nagrade v višini 3.000.000 din, odpravnine 2.400.000 din, za počitniško dejavnost smo namenili 5.250.000 din. Del sredstev je namenjen

(Nadaljevanje na 2. strani)

Proizvodnja v februarju

V februarju, v najkrajšem mesecu leta, smo imeli enako število delovnih dni kot v januarju ter večjo produktivnost kot mesec poprej. Tako je skupna proizvodnja po teži presegla januarsko za 8 odst., po vrednosti pa 11 odst. Proizvedenih je bilo 1.824 ton izdelkov, t.j. 4 odst. pod planirano količino, od tega je bilo eksterne proizvodnje 1.057 ton, oziroma 94 odst. planirane in interne 767 ton od 782 ton planirane. Plan eksterne proizvodnje niso dosegle Sidrne verige, ki pa so imele edine interno proizvodnjo nad planom. Plan skupne količinske proizvodnje je bil dosežen v Vijakarni in Verigarni. Doseganje proizvodnje za februar je prikazano v naslednjih tabelah:

Vrednostna proizvodnja zaostaja za planirano za 1 odst. in znaša 601.140 tisoč din, od tega je 70 odst. eksterne proizvodnje, ki je ta mesec presegla plan za 3 odst. in 30 odst. interne, ki je 9 odst. pod planom.

V Vijakarni je bil proizvodni plan količinsko in vrednostno presežen.

V Verigarni, kjer je bila skupna količinska in vrednostna proizvodnja pod planirano, še vedno povzroča izpad proizvodnje ozko grlo pri termični obdelavi in se tako večajo zaloge nedovršene proizvodnje.

Sidrne verige so bile prav tako pri doseganju količinske proizvodnje 10 odst. pod planom in pri vrednostni proizvodnji 6 odst. pod planom.

Kovačnica je proizvodni rezultat v februarju bistveno izboljšala, kar gre v veliki meri na račun boljše oskrbe z internega trga: v Sidrni verigah, je stekla proizvodnja visokoodpornih verig na novih strojih.

TIO je proizvodni plan, v katerega se šteje tudi dopolnilni program, dosegel 82 odst. Do izpada je prišlo pri pnevmatskih cilindrih Ø 32 mm in Ø 63, 80 mm zaradi kapacitet, pri Ø 100 mm in 125 mm zaradi materiala in pri hidravliki in pnevmatiki zaradi naročil.

Orodjarna je plan presegla za 8 odst.

V Vzdrževanju plan ni dosežen zaradi izpada pri izdelavi osnovnih sredstev in velikih popravilih.

Količinska proizvodnja za februar

v tonah

tozd	Eksterna proizvodnja			Interna proizvodnja			Skupna proizvodnja		
	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.
Vijakarna	270	301	111	—	—	—	270	301	111
Verigarna	370	376	101	27	6	22	397	382	96
Sidrne verige	309	193	62	719	736	102	1028	929	90
Kovačnica	175	187	107	36	25	69	211	212	100
DO VERIGA	1124	1057	94	752	767	98	1906	1824	96

Vrednostna proizvodnja za februar

v 000 din

tozd	Eksterna proizvodnja			Interna proizvodnja			Skupna proizvodnja		
	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.
Vijakarna	78.544	99.677	127	3.331	3.203	96	81.875	102.880	126
Verigarna	103.628	103.251	100	13.780	5.774	42	117.408	109.025	93
Sidrne verige	78.678	73.134	93	114.663	108.759	95	193.341	181.893	94
Kovačnica	76.195	83.612	110	18.265	15.164	83	94.460	98.776	105
Orodjarna	3.250	4.133	127	20.101	21.159	105	23.351	25.292	108
Vzdrževanje	42	150	357	27.685	26.878	97	27.727	27.028	97
TIO	67.238	55.192	82	1.289	1.054	82	68.527	56.246	82
DO VERIGA	407.575	419.149	103	199.114	181.991	91	606.689	601.140	99

ZAKLJUČNI RAČUN

(Nadaljevanje s 1. strani)

tudi za reševanje socialnih vprašanj in kritje stroškov aktivnega odmora, pa za dotacije družbenopolitičnim in drugim organizacijam v delovni organizaciji in ožjem okolju tovarne. Seveda je bilo želja in potreb več kot sredstev, vendar se je dalo na zmeren način dogovoriti in poiskati rešitev, sprejemljivo za vse. Vse bolj smo se morali sprijazniti s tem, da delimo le tisto, kar smo ustvarili.

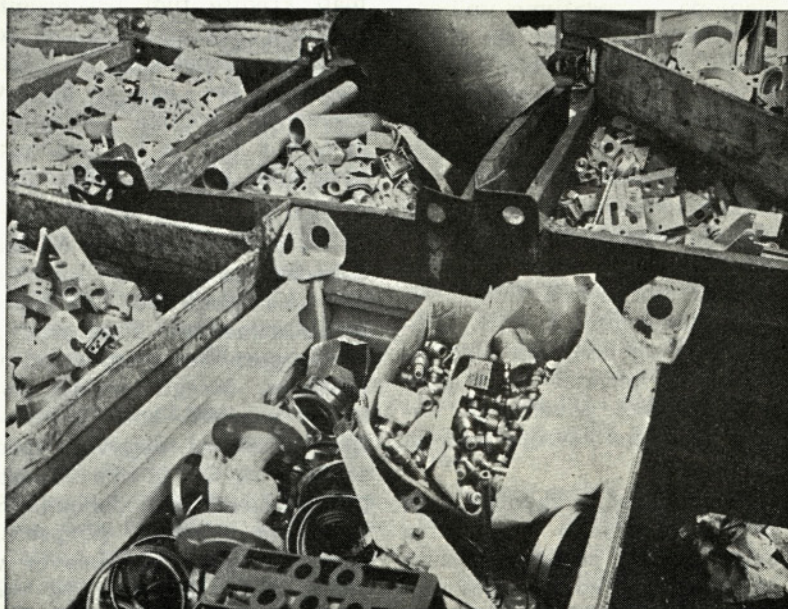
V letu 1985 si bomo morali prizadevati k čimvečji izpolnitvi planskih nalog, ki so zastavljenje. Le tako bomo uspeli pokrivati nastale stroške, za katere vemo, da so vsak dan večji. Za nami so že skoraj trije meseci, za katere pa lahko ugotovimo, da planskih obvez nismo v celoti izpolnili. Takšnih izpadov navadno ni mogoče v naslednjih mesecih nadomestiti, vsaj v celoti ne. Naloga posameznikov in nas vseh je, da vsak po svoji moči prispeva k boljšemu poslovnemu rezultatu. Tako bomo tudi pri končni delitvi imeli vsi skupaj lažjo nalogo.

M. Kozamernik

Vzroki nedoseganja so: tekoče okvare strojev pri topo varjenih verigah Ø 13—20 mm, pomanjkanje kapacitet in naročil pri odgorevno varjenih verigah Ø 13—20 mm, pomanjkanje kapacitet pri odgorevno varjenih verigah Ø 21—37 mm in izdelava drobnejših dimenzij pri odgorevno varjenih verigah nad Ø 37 mm.

Končna slika pregleda doseganja proizvodnje kaže, da smo nekaj ovir, ki so povzročale zastoje v proizvodnji, že odpravili, nekaj ozkih grl bo potrebno še odpraviti, znano pa je, da proizvodnja ni odvisna le od objektivnih dejavnikov.

A. K.

Izdelek našega krožka nekvalitete

Po dolgi razvojni dobi nam je uspelo ob vsesplošni »podpori« izdelati največje zaščitne verige
Mehanizirana montaža zaščitnih verig

Uspešno zaključena kulturna akcija ZS v občini Radovljica

Komisija za kulturo se je v tej mandatni dobi od maja 1982 sestala na enajstih sejah, in sicer v letu 1982 dvakrat, v letu 1983 štirikrat, v letu 1984 štirikrat. V tem času se je trikrat sestala tudi v ožji sestavi za sestavo predloga programa dela kulturne akcije za leto 1983, 1984 in 1985.

Sprejeti program dela komisije za leto 1984 je bil v celoti realiziran, še več, preko leta smo program kulturne akcije celo dopolnili in uvedli nekatere novosti. V izvajanju kulturnega programa so sodelovale domače ljubiteljske skupine in polpoklicne ter poklicne skupine iz drugih krajev. Program kulturne akcije, katerega izvajanje je koordinirala komisija, se je izvajal po vseh krajih občine Radovljica, kjer je bilo to mogoče. Tako so bile kulturne prireditve naslednje:

Radovljica

dve polpoklicni predstavi z Jesenic — 240 obiskovalcev

Bled

folklorna predstava za delavce iz drugih republik v izvajanju KUD Kostolac — iz Kostolca 420 obiskovalcev in dve amaterski likovni razstavi — 480 obiskovalcev; koncept PO DPD Svoboda in PO iz Nemčije — 370 obiskovalcev

Lesc

amaterska gledališka predstava — 240 obiskovalcev in dve likovni razstavi KPD Veriga — 690 obiskovalcev

Boh. Češnjica

amaterska predstava MPZ — 195 obiskovalcev

Kropa

amaterska predstava — 185 obiskovalcev

Ljubno

nastop folklorne skupine in MPZ iz Lesc; gledališka predstava — 94 obiskovalcev

Gorje

gledališka predstava, koncert PZ — 160 obiskovalcev

Boh. Bela

koncert — 104 obiskovalci

Boh. Bistrica

šest polpoklicnih predstav z Jesenic in dve amaterski

predstavi. Prvi šest predstav je obiskalo 1.215 obiskovalcev, drugi dve pa 500 obiskovalcev

Ribno

polpoklicna predstava — 120 obiskovalcev

Begunje

likovna razstava — 240 obiskovalcev

V programu so bile predvidene tudi predstave na Lencovem in v Mošnjah. Tako je bilo v okviru kulturne akcije ZS v radovljiški občini, oz. v posameznih krajih izvedeno devet predstav polpoklicnih igralcev, pet predstav poklicnih igralcev in en kombiniran nastop. Opravljena, oz. organizirana je bila fotografska razstava ter štiri likovne razstave. Poleg teh kulturnih predstav in prireditev v letu 1984 je bilo organiziranih pet obiskov ljubljanskih gledališč in opere, ki se jih je udeležilo 2.050 obiskovalcev. Glede obiska v Ljubljani lahko ugotovimo, da je presenetljivo velik. Zato bi z obiski v bodoče kazalo nadaljevati.

Na koncu pregleda kulturnih akcij za leto 1984 lahko zaključimo, da je bilo v okviru le-te organiziranih in izvedenih 30 predstav s skupnim obiskom 30 predstav s skupnim obiskom 7.959 oseb. Povprečni obisk na posamezne predstave je bil 265 oseb.

Tudi zbrana finančna sredstva preko družbenega dogovora OZD Občinskega sveta ZS Radovljica in Kulturne skupnosti Radovljica, so bila varčno porabljen, rekel bi celo na račun amaterskih izvajalcev. Poleg navedenih kulturnih obiskov v Ljubljani je OS ZSS Radovljica financiral ogled štirih predstav s skupaj 1.261 obiskovalci.

Kulturna komisija je v letu 1984 organizirala posvet kulturnih animatorjev OO ZS v radovljiški občini, ki je bil izveden v februarju 1985.

Za uspešno in tako obsežno delo komisije se moramo zahvaliti članom komisije in tov. Mirku Rimahaziju, ki je bil vedno prisoten na sejah, bil je gonilna sila pri izvajanju programa kulturne akcije, pri čemer mu je pomagal tov. Julij Novak.

Jože Hozjan

Naša računalniška obdelava podatkov

Okrogla miza s problematiko računalništva ni slučajno sklicana za aprilsko število glasila. Imamo namreč vtis, da je stanje na področju avtomatske obdelave podatkov pri nas aprilsko muhasto in prvo-aprilsko neresno.

Konec koncev beležimo že desetletnico prehoda na računalniško obdelavo nekaterih podatkov. Deset let je obdobje, v katerem se otrok rodi, shodi, bere, piše in računa, vsega tega pa naš računalniški nedonošenček še ne zna.

Okrogla miza je zasnovana tako, da bi najprej opravili inventuro stanja, potem poskušali opredeliti potrebne izboljšave sedanjega stanja in možnosti ter potrebe za vnaprej. Naj na začetku opozorimo, da gre v bistvu za dvojce vrst uporabe računalnika:

— uporabo računalnika za obdelavo poslovnih podatkov in

— uporabo računalnika kot pomagala pri individualnem strokovnem delu.

Vabilu uredništva za pričujočo okroglo mizo so se odzvali:

Kemal Alibegović, Robert Bizjak, Andrej Erman, Marjana Kozamernik, Zdenka Manfreda, Gvido Melink, Jože Prešeren in Andrej Svetina. Od uredništva smo sodelovali Ivanka Korošec, Miloš Janša in Franc Čop, ki je po zapiskih Koroščeve pripravil objavo:

Čop: Ker o inventuri stanja lahko govorimo le na področju računalniške obdelave poslovnih podatkov, se za »ogrevanje« lotimo tega področja in poskušamo predstaviti, kaj vse v naši DO računalniško obdelujemo.

Kozamernikova: Stanje na področju računalniške obdelave podatkov pri nas je primer, kako stvari ne smejo potekati. Del slabosti je v razdrobljenosti obdelav, drugi del pa v nekompleksnosti področij, ki jih tovrstna obdelava pokriva. 1974. leta smo s pomočjo sodelavcev iz Železarne Jesenice uvedli računalniško obdelavo materiala. Do leta 1976 je bila pripravljena tovrstna obdelava prodaje. Od takrat računalniško obdelujemo tudi zaloge gotovih izdelkov in delno polizdelkov ter področje fakturiranja. Odtlej na področju, ki ga obdelujemo na jeseniškem računalniku, nismo naredili ničesar novega, pač pa smo obstoječe programe dopolnjevali. Posebej področje prodaje je vseskozi kritizirano, ker obstoječi način obdelave ne omogoča dnevnega pregleda nad zalogami, pač pa le mesečni, tako da je računalniško ugotovljeno stanje vedno zastarelo. Na področju financ ocenjujem, da sedanje obdelave zadoščajo. V letu 1980 smo skušali računalniško izvesti obračun OD, ven-

dar takrat nismo uspeli. Zato smo kupili dva mala računalnika RIZ, ki sta v tedanji stiski (povsem iztrošene ASCOTE) ustrezala, danes pa se kaže, da zaradi zaprtosti programov ta obdelava ni ustrezna. Na področju financ obdelavi podatkov za glavno knjigo in saldakov služijo še mali računalniki PHILIPS, kar zadošča, saj so podatki takoj dostopni. Osnovna sredstva smo v letu 1982 prenesli na računalniško obdelavo v Železarno Ravne. Ta obdelava nam kljub oddaljenosti ne dela problemov, ker je njihov program dober, obdelava pa poteka vzorno, brez velikih stroškov.

Čop: Kaj z vsemi temi obdelavami počnemo?

Manfredova: Za avtomatsko obdelavo materiala imamo 29 rednih programov, 16 programov letne obdelave, 8 programov za občasne obdelave — po naročilu in 4 programe za TIO ter 8 programov za drobni inventar. Iz tega dobimo 31 različnih tabel. Za razred 5 — področje prodaje je skupaj 79 programov:

— za dnevno obdelavo naročil 18 programov,

— za mesečni obračun 26 programov,

— za letni obračun 23 programov in

— za občasne obdelave 12 programov.

Na osnovi teh 79 programov dobimo 48 tabel za potrebe posameznih služb. Največji problem predstavlja šifrant. Zakaj? Ker pri nas vsaka služba gleda le v okviru svojega plota, zahteva le izpis segmenta šifranta (drugi je pač ne brigajo), nastajajo problemi pri izpisu šifranta, zadeva pa je zaradi parcialnega pristopa nepregledna.

Čop: Kaj pri tem ne ustreza?

Kozamernikova: Področje težav s šifranti izvira iz kadrovskih nesorazmerij. Namesto da bi bilo področje strokovno pokrito, smo ga zreducirali na golo administriranje.

Prešeren: Šifrant je osnova. Tam se začne vnos podatkov. Kako pa se je pristopilo k izdelavi šifranta pa tudi vemo. Delali so ga ljudje, ki tovarne niso poznali. Danes je obstoječi šifrant na posameznih področjih že neuporaben. S parcialnim in nestrokovnim pristopom je prišlo do tega, da se šifre posameznih izdelkov selijo v druge skupine (družine).

Alibegović: Od 65.000 šifer jih uporabljamo le 15.000. Tu pa se začne red na obdelavi. Šifriranje se začne na strokovnem delu, kjer se naredi grupiranje, temu pa sledi administriranje. Prvega dela tega posla pa pri nas nihče ne opravlja.

Prešeren: Za ilustracijo tega problema naj povem, da cel teden nismo dobili šifre, čeprav je bilo blago na zalogi in ga zaradi tega nismo mogli odpremiti.

Alibegović: Kozamernikova je opisala historiat naše računalniške obdelave. Ocenjujem, da začetek vendarle ni bil slab. Toda kasneje je prišlo do razdiranja sistema, kar pa ni značilno le za nas. Že leta 1978 je bila na nivoju SZ dogovorjena politika računalništva, pa je potlej vendarle še vnaprej vsak delal po svoje. V tem času smo dokončno stagnirali. Pri nas smo trenutno kadrovsko in dimenzijsko prešibki, zato morda takšna stopnja obdelave, ki smo ji priče, prinaša najmanj toliko škode kot koristi. Sedaj je v teku študija o poslovno informacijskem sistemu v Verigi. Menim, da bi po zaključku te študije morali takoj pristopiti k izvajanju posameznih faz obdelave. Danes nimamo računalniško obdelanih niti planov, niti kompletne prodaje itd.

Čop: Poskušajmo konkretno analizirati koliko in v čem za-

došča posamezna vrsta računalniške obdelave pri nas.

Kozamernikova: Za razred 3, to je material, je ta obdelava močno napredovala in je nabava z njo zadovoljna. Za področje financ delno ustreza, težave so namreč pri polizdelkih, kjer se obdelava podvaja (delno Jesenice, delno doma na Philipsih). Letos želimo narediti kompletan prenos na ver računalnik na Jesenice. Kar zadeva obdelave glavne knjige in saldakov smo zadovoljni, povsem drugače pa je pri obračunu OD. Tu zavedamo na naše RIZ računalnike, ki onemogočajo tudi tovrstno obdelavo stroškov.

Prešeren: Obdelava podatkov prodaje je nezadovoljiva. Prodaja je povezana tako s kupci kot s pripravo dela in proizvodnjo. Ker smo se na začetku tega zahtevnega področja lotili amatersko, smo prevzeli že 8 let star program, zatem ga nismo dopolnjevali, tako da je ta obdelava dejansko stara blizu 20 let. Tako ocenjujem, da bi bilo bolje, če bi takšne

obdelave, kot jo imamo sedaj, sploh ne imeli, kajti v prodaji delamo še vse vzporedno ročno: torej dvojno. Tabele ob koncu meseca lahko služijo le kot kontrola ročne evidence.

Alibegović: Vsakdo dobi podatke, ki jih zahteva, če obstajajo. Tudi spremembe programov obdelav so možne, če jih seveda kdo zahteva.

Čop: Ali je opisanim težavam kriv koncept računalniške obdelave ali naša nedoslednost pri zajemanju podatkov?

Prešeren: Napravili smo spremembe programov, vendar jih v praksi ni bilo možno izvesti, ker proizvodnja ne poroča dnevno in dejanskega stanja ne moremo sproti zajemati.

Čop: Torej gre za to, da je koncept računalniške obdelave ustrezen, za težave je kriva le naša »šlamparija«?

Melink: Zanimivo bi bilo, če bi pogledali analize izpred desetih let in elaborat o uvažanju avtomatske obdelave podatkov. Menim, da je bil že start zgrešen, saj smo obdelavi materiala kasneje le posamezne obdelave dodajali, nismo pa startali z globalno oceno stanja in stvari dograjevali.

Druga zadeva je naša nedisciplinarnost in pasivnost na tem področju, saj si nismo v ničemer prizadevali, da bi AOP razširjali in dopolnjevali. To se vidi tudi iz tega, da do pred

ce sestavnih delov, za vsak sestavni del pa je treba odpreti svojo šifro. Zato tudi ogromno »mrtvih« šifer. Obdelava materiala je tudi toliko počasna, da se zgodi, da takrat, ko stvari urediš skozi računalnik, materiala že zdavnaj ni več.

Čop: Ali lokacija računalniške obdelave na treh krajih pomeni prednost ali pomanjkljivost?

Alibegović: Na tej stopnji ne moremo vsega spraviti na računalnik. Posebej še, ker smo k temu področju pristopili s pomanjkljivim konceptom. Sedaj smo pač v podnajemniškem odnosu in temu primerno se moramo organizirati.

Manfredova: Mislím, da pri tem ni problem partnerja, pač pa je osnovni problem red v domači hiši. Doma nastajajo problemi z dokumentacijo, s prevozi na Jesenice. Ustreznejša bi bila povezava s terminali, s čimer dosežeš direktni vstop na računalnik brez avtomobila in vsakodnevnih poti. Danes je zakasnitev vedno najmanj tri dni ne glede na to, kdo nam dela računalniško obdelavo. Vsa kasnitev je rezultat našega pristopa, ne pa zadeva izvajalcev.

Prešeren: Mi pogosto dva dni ne dobimo avtomobila, da bi šli na Jesenice po obdelane podatke. Sam se na računalnik ne spoznam, vendar kljub temu nekaj ni v redu, če zamu-

jam celo z izstavitvijo faktur. Tega v prodaji ne moremo prenesti, saj niti ni normalno za katerokoli »firmo«.

Alibegović: Sedaj je v teku študija o računalniško podprtih informacijskih sistemih predelovalcev v SZ. Pri tem moramo sodelovati, saj realnih možnosti za svojo računalniško opremo nimamo. Kmalu se nam bo skompletirala tudi kadrovska baza. Četudi nam je cilj lastni računalnik, bo marsikaj treba speljati preko jeseniškega. Gre pa za to, da je marsikaj možno z vpeljavo podsistemov v domači hiši. Ti podsistemi pa bi koristili banko podatkov na velikem računalniku.

Manfredova: Vsaka manjša, ožja oprema mora biti takšne vrste, da je kompatibilna z večjim računalnikom. Kaj to pomeni? Gre za to, da se ti mali PC kompjuterji lahko povežejo z velikim računalnikom, s čimer se zmogljivost močno poveča. Pri tem je tragika le to, da to spoznaš šele

Bizjak: V TIO je izrazito razdrobljena proizvodnja. Vsak izdelek je sestavljen iz množice

(Nadaljevanje na 4. strani)

Okrogla miza

(Nadaljevanje s 3. strani)

takrat, ko mali računalnik ne zmore vsega, kar bi od njega radi.

Alibegović: S tem v zvezi je treba poudariti, da večina težav izvira iz naše nedisciplinane. Pa ne gre le za težave z AOP, pač pa tudi za bistvene vzroke nižje ekonomske uspešnosti. Pri nas se poroča na skladišče le ob koncu meseca. Delamo po ho-ruk sistemu. Odtod tudi koncentracija obdelav ob koncu meseca in seveda neaktualnost podatkov.

Kozamernikova: Tega nam ne bo rešil noben računalnik. Za to so krivi vodje tozdov in vsi, ki takšno njihovo razvado dopuščamo.

Melink: Tak način ni povezan s tehnologijo, pač pa gre za plansko psihozo, ki z global-

nim doseganjem plana nima nobene zveze.

Čop: Če se vrnemo na področje računalnika kot pomagala pri individualnem delu: ali je to moda, ali resnična potreba?

Alibegović: Storilnost pri strokovnem delu se z uporabo majhnih hišnih računalnikov neverjetno poveča. Seveda pa se je nanje treba pripraviti. Tudi tu je po mojem potreben koncept dela in ne zgolj nabava, pa potlej ne veš, kaj bi z njim počel.

Čop: Toda ali se je tu možno vnaprej pripraviti — tu gre le za hardware in je software domena tistega, ki ga bo uporabljalo?

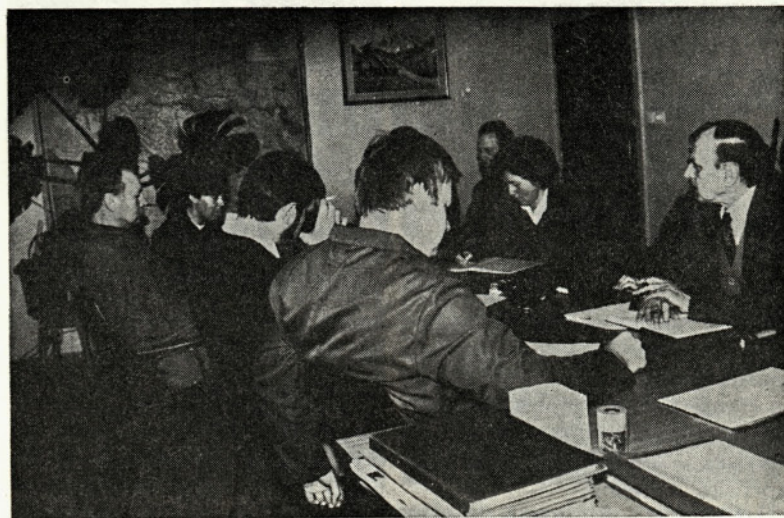
Alibegović: Pripravi se lahko osnova: kaj, kje in zakaj se bo te male računalnike uporabljalo.

Bizjak: Pri teh računalnikih gre v prvi fazi za to, da z njimi znaš komunicirati. V ROES se zanje pojavljajo potrebe, brez teh ni mogoče opraviti osnovnih meritev. Na fakulteti vsi študentje delamo na računalnikih, tu pa gre še vse po sistemu papir — svinčnik.

Melink: Produkcija v svetu se je v zadnjih 20 letih povečala 20-krat, učinkovitost pri nas pa le za 20 odst. S takim načinom dela ne moremo več konkurirati. Vsi inženirji v Verigi smo računalniško nepismeni. Nepismeni ob tem, da vemo, da bi lahko vse rutinske operacije opravili s takšnim računalnikom. Zato je nabava tovrstnih računalnikov nuja, posebej glede na nizko ceno.

Čop: V kolikšni meri bo to učno sredstvo in v kolikšni delovno pomagalo?

Bizjak: To bodo predvsem pomagala za individualno delo.

Svetina: Imamo več družin podobnih izdelkov, menjajo se le posamezni parametri. Tu bi ta način dela bistveno racionaliziral delo.

Erman: Zanimivo je, da se hitro spremo zaradi nabave miniračunalnikov, medtem ko smo brez ugovorov kupili ko-

pirni stroj, ki je veljal mnogo več, čemu je namenjen pa tako vemo.

Melnik: Tragedija je v tem, ker ne pomišljamo kupiti stroja, aparata za povečanje administracije in za zagotovitev »boljše obveščenosti«, čeprav se nam potlej papirji, razmnoženi s takim aparatom, veljajo po celi tovarni in jih praktično nihče ne bere.

Čop: Mislim, da posebnega zaključka naše paberkovanje ne potrebuje. Upam, da smo bili toliko jasni in nazorni, da si bo vsak bralec lahko naredil zaključke sam. Ob tem upam, da bodo zadevo prebrali tudi tisti, ki imajo v tovarni kaj besede, napravili prave zaključke in ta razmajani računalniški voz pognali.

Pogodba o izdelavi predloga razvoja računalniško podprtih informacijskih sistemov v predelovalnih delovnih organizacijah SOZD SŽ

ki sta jo sklenila

ITEO — Inštitut za trženje, ekonomiko in organizacijo Ljubljana, p. o., ulica Moše Pijade 5, ki ga zastopa direktor Slavko Mihelič kot izvajalec in

SOZD Slovenske železarne, Ljubljana, Moše Pijade 5, ki jo zastopa član KPO Marjan Belej in delovne organizacije Veriga Lesce, ki jo zastopa direktor Pavel Noč Plamen Kropa, ki jo zastopa direktor Franc Mlakar Tovil Ljubljana, ki jo zastopa direktor Janez Brank Žična Celje, ki jo zastopa direktor Anton Jelenko kot naročnik.

I. PREDMET POGODBE

1. člen

Naročnik ugotavlja, da je tudi pri tistih članicah SOZD, ki delajo na področju predelave metalurških izdelkov, potrebno pospešiti razvoj računalniško podprtih informacijskih sistemov. Med predelovalne OZD spadajo: Veriga Lesce, Plamen Kropa, Tovil Ljubljana in Žična Celje. Zato sta se pogodbeni stranki dogovorili, da bo ITEO izdelal »Predlog razvoja računalniško podprtih informacijskih sistemov v predelovalnih delovnih organizacijah Slovenskih železarn«.

2. člen

Studija bo obsegala:

1. Analiza organiziranosti predelovalnih DO in njihove poslovne orientacije
2. Analiza posameznih informacijskih podsistemov
3. Analiza že obstoječih računalniških obdelav posameznih informacijskih podsistemov
4. Priprava podatkov o obsegu poslovanja v posameznih predelovalnih DO
5. Določitev ciljev in osnovnih načel bodočih informacijskih sistemov
6. Izdelava zasnov bodočih informacijskih podsistemov
7. Opredelitev baze podatkov
8. Analiza potrebne računalniške opreme
9. Izdelava terminskega plana realizacije informacijskih sistemov v posameznih DO
10. Izdelava predloga organiziranja priprave računalniške obdelave podatkov posameznih DO
11. Izdelava predloga potrebnih kadrov
12. Ocena potrebnih finančnih sredstev.

3. člen

Zasnova informacijskega sistema bo temeljila na principih integrirane obdelave podatkov s potrebno bazi podatkov, kakor tudi na že sprejetih usmeritvah, ki jih je sprejel delavski svet SOZD SŽ na 3. seji dne 15. 10. 1978 in kasneje.

II. MEDSEBOJNE OBVEZNOSTI

4. člen

Naročnik se obvezuje, da bo:

- z vpogledom z vso dokumentacijo, ogledi in analizami posameznih ključnih delov delovnega procesa v SOZD in njenih članicah omogočil ITEO delo na projektu,
- pripravil tiste podatke oz. pismena gradiva, ki jih ITEO potrebuje za izdelavo projekta,
- usklajevati zahteve med posameznimi strokovnimi službami,
- imenoval projektni team, ki bo obravnaval in odločal v primeru določenih dilem, ki se nanašajo na organizacijske in konceptualne rešitve pri izdelavi projekta,
- imenoval delovno skupino, ki se bo delovno vključila v izvedbo posameznih delov naloge,
- imenoval delavca, ki bo obenem tudi član projektnega teama, za operativno sodelovanje z izvajalcem.

5. člen

ITEO se obvezuje, da bo:

- čuval kot poslovno tajnost vse podatke in informacije, ki jih bo dobil od naročnika,
- nalogo opravil strokovno, kvalitetno in upoštevaajoč najnovejše dosežke na tem področju,
- pripravil material v dveh izvodih, od katerih bo eden original, pripravljen za razmnoževanje.

III. ROKI

6. člen

ITEO se obvezuje, da bo svoj del nalog pri izdelavi predloga izvedel v najkrajšem možnem času glede na zahtevnost ter naravo dela, vsakakor pa 8 mesecev po podpisu pogodbe. Ta rok velja ob predpostavki, da bo naročnik opravil svoj del nalog, ki izhajajo iz 4. člena te pogodbe, v rokih, ki bodo omogočili ITEO tekoče delo. V primeru objektivnih razlogov za bistveno daljše trajanje naloge bo izvajalec pravočasno opozoril naročnika, da bosta skupno ukrepala.

Bele samote

Zdaj je zima in sneg povsod leži,
gole veje v hostah šepetajo,
kot da z ledenimi rokami
bi objemale mi dušo.

Kje je zdaj trepetanje majskih noči,
topel vonj zapoznelih poletij?
Vsa hrepenenja spijo
zdaj pod belo, hladno rušo.

Pojdem med te bele, gluhe samote,
kjer tišine molčijo
in vsem hrepenenjem porečem:
»Adijo«.

Pomladna

Zdaj v meni spet pomlad odzvanja,
in vse kot čisti zvon zveni:
duša k sreči zdaj se sklanja
in vse zdaj v novo rast kipi.

Ozelenele so steze, poti
in dobro je, da še nocoj
se moja duša k tebi napoti.

In bova skupaj dolgo v noč,
na nebo bo mesec privesljal,
s prvo zvezdo bo zarja dogorela
in veter z nama bo kramljal,
srce ob srcu, roka v roki bo drhtela.

Franci Andrenšek,
Železarna Store

Zapis s predavanja profesorja Ishikawe in dr. Rusa o inovacijskih dejavnostih v svetu in pri nas

V tem zapisu bom poskušal kolikor toliko verno prikazati vsebino predavanj, ki sta jih 1. marca letos v Verigi imela japonski profesor Ishikawa in sociolog dr. Veljko Rus o rezultatih primerjalne raziskave med japonskimi podjetji in nekaterimi vzorčnimi slovenskimi podjetji glede inovativne dejavnosti ter o socioloških vidikih množične inovativne dejavnosti nasploh. Predavanja so bila popestrena z razgovori, pri katerih strokovnjaka nista skoparila s podatki. Dovolil si bom zapisu pridati kakšno misel in primerjavo z našim podjetjem, s čimer pa ne nameram predruščiti izrečenega. Mnenja sem, da je bil sestanek izredno zanimiv in poučen in bi gotovo zanimal širši krog od povabljenega. Povabljeni so bili namreč vsi vodilni in del strokovnih služb.

Raziskava se je nanašala na množično inovativno dejavnost oziroma konkretnije na delovanje inovativnih skupin, imenovanih tudi skupine ali krožki za kvaliteto, na Japonskem in v Sloveniji, kjer je bilo zajetih 40 takih skupin v različnih, predvsem uspešnejših podjetjih. Najširša primerjava med Japonsko in Slovenijo, na bi bila v tem, da so inovativne skupine na Japonskem splošen in organiziran pojav (neformalno) in logičen sestavni del produkcije, medtem ko gre v Sloveniji bolj za posamične primere, nepovezane z vodstvi in samoupravnimi organi. Prav v tej razliki pa vidi raziskava tudi bistveno razliko v učinkih celotne množične inovacijske dejavnosti med eno in drugo deželo, saj na drugi strani ugotavlja, da posamični japonski in naši krožki podobno učinkujejo. Naslednja primerjava se nanaša na področja delovanja skupin. Na japonskem so aktivne na vseh področjih, pri nas pa so omejeni na industrijo in pretežno tehnična vprašanja. Del bralcev se bo gotovo še spomnil nedavnega polemiziranja, kaj vse spada

pod inovacije in kaj naj počnemo s tako imenovanimi koristnimi predlogi izven tehničnega področja. Glede na izkušnje razvitejših družb in navsezadnje na logiko in zakonodajo, bi take dileme morale biti povsem neaktualne.

Delovanje japonskih inovativnih skupin se je marsikomu od udeležencev predavanja zdelo sicer zelo preprosto, po drugi strani pa si je njihovo funkcioniranje v lastni hiši težko zamisliti. Ne vodijo jih nujno kvalificirani delavci, organizirani pa so na kateremkoli področju v podjetjih, pretežno seveda v proizvodnji. Na teh skupinah se obravnavajo problemi skupine in ne širši problemi podjetja ali družbe, zato jih najbrž ni mogoče enačiti z našimi sindikalnimi skupinami. Prvi korak pri delu skupine je definiranje problema, ki ni nujno najzahtevnejše narave, zato, da lahko sodelujejo delavci vseh kvalifikacijskih struktur. V drugi fazi, do naslednjega sestanka, se razmišlja o vzrokih in rešitvah. Letno skupina reši povprečno 2—3 inovacije. Mimogrede moram reči, da predavatelj ni pojasnjeval, za kakšno vrsto inovacij gre. Raziskovalci so ugotavljali vplive krožkov v več smereh in ugotovili, da imajo največji vpliv na grupno dinamiko oz. medsebojne odnose, potem na osebni razvoj posameznika oz. njegovo motivacijo, na tretjem mestu je vpliv na produktivnost dela, na četrtem in petem mestu pa vpliva na delovne pogoje in demokratizacijo življenja. Primerjava z našimi vzorčnimi krožki je pokazala, da njihovi vplivi niso bistveno drugačni kot na Japonskem, vendar v Sloveniji ti krožki visijo v zraku, ker niso ustrezno povezani z drugimi funkcijami v podjetju.

Značilnost japonskih inovativnih skupin, za razliko od naših, je njihovo povezovanje v konference, na katerih se stalno poroča o uspehih v sku-

pini tako, da je ves čas prisotna popolna informacija o vseh problemih. Cilj skupine ni namreč dokončna rešitev vsakega problema, saj kapacitete skupine tega tudi ne omogočajo, je pa zato najprimernejše mesto za evidentiranje in delegiranje problemov v reševanje strokovnim službam. Povedano je bilo, da je na nivoju inovativnih skupin rešljivo le 20—30 odst. problemov, ostalo pa je v domeni vodstev in strokovnih služb. Prav zaradi tega podatka se je predavatelj zastavilo več vprašanj o stvarnem pomenu množične inovativne dejavnosti v primerjavi z drugimi oblikami. Moram priznati, da iz pristopa v naši družbi, ki je dokaj spolitiziran in enostranski, ni lahko priti do kolikor toliko jasnega odgovora. Pri prebiranju Delavske enotnosti se da zaznati le to, da delavci hočejo, poslovojni organi pa zavirajo inovacije. Predavatelj je bil preprost, vendar še vedno za večino prisotnih nov. Inovativne skupine, strokovne službe in najvišje vodstvo podjetja so namreč celota in eden drugega pogojujejo. Posebej pomembna je na Japonskem vloga najvišjega vodstva podjetja, ki sicer direktno ne vodi delo inovativnih skupin, pač pa ga usmerja v skladu s srednjeročno in dolgoročno razvojno politiko. Na njih je kvaliteta programov, v okviru katerih je delo skupin lažje, prav tako pa se relativno lahko opredeljujejo tudi strokovne službe. Skupine so vir informacij za strokovne službe in tako se krog zaključuje. Če navedenemu vsaj delno verjamemo, se nam poudarjanje pretežne pomembnosti enega ali drugega dejavnika v domači praksi, izkaže za nesmiselno. Razdor med posameznimi strukturami v podjetju ne more biti alternativna urejeni povezanosti.

Prisotne je med drugim zanimala tudi motivacija. Vseobsegajočega odgovora seveda nismo mogli dobiti, bilo pa je očitno, da finančno stimuliranje na Japonskem ni na prvem mestu, v okviru tega pa je nagrajevanje grupe pomembnejše od posamičnega nagrajevanja. To naj bi veljalo tudi za inženirje, čeprav ponavadi niso vključeni v inovativne skupine, pač pa z njimi le sodelujejo. Med odgovori glede motivacije je bil tudi za nas že zelo obrabljen stavek, da je delo centralna vrednota. Nejevernost ob teh trditvah bi lahko pomenila tudi to, da se po življenjski filozofiji razlikujemo od Japoncev, zaradi česar je marsikatera prej omejena rešitev gotovo težje izvedljiva. Vsekakor pa si drugačne poglede na delo ne moremo šteti za prednost, razen v tem smislu, da nam ni treba delati po 48 ur tedensko, kot

je večinski delovni čas na Japonskem.

Drugi del predavanja je imel dr. Veljko Rus o socioloških vidikih množične inovativne dejavnosti. Med splošnimi načeli je poudaril, da je pri pospeševanju inovacij odločilno aktiviranje celotnega podjetja in medsebojno vplivanje posameznih struktur, torej tisto, kar je bilo ugotovljeno že za Japonsko. Pomembnejša od organizacijskega sistema inovativne dejavnosti je ustrezna klima, z upoštevanjem načela: »kolikor vložiš, toliko dobiš«. Posamezni poskusi formalističnega pristopa preko poštinih nabiralnikov oz. zanašajoč se izključno na sicer stimulativen pravilnik, niso prinesli skoraj nikakršnega uspeha. V tej fazi bi se, po mojem mnenju, nekako nahajalo tudi naše podjetje.

Med primeri uspešnejših modelov v svetu je bil omenjen »Scanlonov plan« — ameriški model izpred dvajsetih let. Predstavljal je kompromis med individualnim in kolektivnim nagrajevanjem v tem smislu, da so del učinka inovacij prenašali na vse osebne dohodke v oddelku ali obratu ter s tem preprečevali medsebojno zavist. O inovacijah so odločale posebne mešane skupine, sestavljene iz vodstva, sindikata in strokovnjakov. S tem naj bi se vzpostavilo medsebojno zaupanje med sindikatom in vodstvom ter ustreznejša klima za inovacije. Uvedli so takojšnje reševanje individualnih konfliktov, najprej na povsem hierarhičnem nivoju, na mešanih komisijah, kasneje na višjem nivoju. Izhajali so iz teze, da so ljudje bolj stimulirani pri demokratičnem vodenju — participaciji, kar seveda ni isto kot samoupravno odločanje. Bila pa je to kritična točka tega modela. Uspeh modela je po dveh letih upadel.

Modernejši model predstavlja »suggestion plan« oz. sistem služb predlogov, ki so ga uvedli v General Motorsu in Fordu. Povzel je bistvene elemente od S: demokratičnost vodenja, sodelovanje sindikata v pritožbenih postopkih na prvem nivoju, kasneje na nivoju kadrovskih služb v mešani sestavi in nazadnje na samem vrhu podjetja. Novo je bila izboljšana organizacija množične inovativne dejavnosti. Šlo je za postavitev inženirjev v obratih za aktivno pomoč idejam delavcev, ki jih le-ti niso uspešili vedno strokovno obdelati in izpeljati. Pomembno je bilo to, da je ideja vedno ostala last delavcev in nihče na višjem nivoju ni imel pravice prijavljati inovacij. Namen takega modela je bil spodbujanje inovacij in preprečevanje malverzacij z njimi.

Nekoliko specifičen model so vpeljali pri United Airlines, kjer so dali poudarek vzdrževalnim službam. Zaradi narave dejavnosti (letalstvo) naj bi bil prav v teh službah vir informacij in idej, od koder so se potem posredovale strokovnjakom v reševanje. Dejavnost so stimulirali z denarnimi in nenedarnimi nagradami v obliki šolanja in podobno. Za ta in tudi za druge modele so ugotovili, da sta zelo pomembna dejavnika rok reagiranja na inovacije in dobra utemeljitev odločitve. Tako tudi zavrnitev predloga, vendar dobro utemeljena, ne deluje destimulativno.

V današnjem času je v ospredju tako imenovani »Z« sistem, najbolj uveljavljen sicer na Japonskem, vendar razširjen po vsem razvitem svetu. Gre pravzaprav za sistem, ki je nastal z medsebojnim vplivanjem japonskih in zahodnih, zlasti ameriških izkušenj. Visoko mobilnost izobraženih kadrov, kot dejavnika učinkovitosti, je zamenjala stabilnost, predvsem visokokvalificiranih kadrov. Vzrok je predvsem v visokih stroških pri veliki mobilnosti. Ljudje naj ostanejo torej čimdalje v podjetju. Pri tem pa je potrebno seveda nekaj kvalitetnih premikov. Napredovanje ne sme biti forsirano, hkrati pa mora biti dana možnost velikega napredovanja. Torej uveljavitev načela postopnosti, ki med drugim pomeni tudi manj pritiska na nove strokovnjake (indirektna kontrola), zmanjševanja pomena specializiranosti (moving around). Pomembni ukrepi za stimulacijo so strokovni seminarji, stiki z univerzo, fundametalnimi raziskovalci itd. Če vse to povežemo z navedbami prejšnjih odstavkov, vidimo, da gre za neke vrste totalni sistem z istočasnim aktiviranjem vrha in baze in najvažnejšim motivacijskim mehanizmom — celoživljenjsko zaščito.

Zapis je sicer dolg, toda nisem ga hotel skrajševati, ker je že samo predavanje predstavljalo neke vrste rezime na temo inovacijske dejavnosti. Računam, da je predavanje tudi na druge napravilo močan vtis, torej vtis, ki naj bi povzročil premike v našem podjetju. Ne bi smel priti v poštev odgovor, da zaradi naše socialistične specifičnosti obravnavanih modelov ni mogoče ali celo dopustno uporabiti pri nas. Celo nasprotno, predavatelj sta ugotavljala, da je naš samoupravni sistem, vsaj z organizacijskega vidika v prednosti pred drugimi in najbrž ni naključje, da je mednarodna raziskava zajela tudi Slovenijo. Ni si pa smiselno delati okrog tega iluzij, saj je rezultat mogoče pričakovati le od konkretne situacije v podjetju, torej klime. Gre predvsem za spoznanje, da inovacije niso nekaj samosvojega in tudi ne samo tehničnega, pač pa so preprosto celo osnova poslovne politike sploh. Drug moment pa je gotovo vzpostavitev ustreznih interesov, ki jih po mojem mnenju ne more začeti nihče drug kot vodilni. Zanje pa obstoj interesov ne bi smel biti vprašanje.

Miloš Janša

TIO kvaliteto na ogled postavi...

Inovacije v Verigi in pregled dejavnosti v letu 1984

V četrtem trimesečju leta 1984 je služba za inovacije prejela naslednje predloge (ideje).

1. Predlog št. 34/84, Drago Levstik, skupinovodja v TIO: Ideja — izboljšava na stroju ROESA-P 11.
2. Predlog št. 35/24, Ekrem Ališić, Darko Krničar, Zoran Rozman in Marjan Tomažič, vsi iz Kovačnice: Izboljšava pri obdelavi vilic za natezne matice.
3. Predlog št. 36/84, Albin Kučič, električar iz TIO: Električni programator koračne regulacije vrtanja.
4. Predlog št. 37/84, inž. Janez Lapuh, tehnolog iz TIO: nov način izdelave priključne plošče razvodnikov, PRAQ 0552, 0852 in 1552.
5. Predlog št. 38/84, Janko Kralj, tehnolog iz DSSS: Predlog novega krovne vijaka s podložkami in kapico.
6. Predlog št. 39/84, inž. Marjan Bizjak, razvijalec v DSSS: Nov način izdelave priveznice (jeklene vrvi).
7. Predlog št. 40/84, Jože Janša, strojni mehanik iz Vzdrževanja: Brušenje vodil na stružnicah TES 3 v vzdrževanju.
8. Predlog št. 41/84, Ivan Lah in Branko Vidic, oba iz TIO: Ideja — racionalizacija na priključni plošči razvodnikov 5, 8 in 15.
9. Predlog št. 42/84, Zlato Bernard, vodja galvanske linije v Verigarni: Ideja — most za menjavo anod pri galvanski liniji obešal.

V omenjenem obdobju je strokovna komisija za obravnavanje inovacijskih predlogov pripravila naslednje predloge za komisije za delovna razmerja po tozdi:

14. seja — 27. 11. 1984

1. Predlog št. 4/84: Komisija je smatrala, da je bila naloga opravljena na osnovi vzorca, programa visokoodpornih bremenskih verig in se zaradi tega ne obravnava kot inovacija.
2. Predlog št. 6/84: delo na predlaganem predlogu je bilo opravljeno kot naloga s predlagateljevega področja dela in zaradi tega se ne obravnava kot inovacija.
3. Predlog št. 25/84: realizacija predloga na stroju, kakor je predloženo, je tehnično neizvedljiva in se zaradi tega predlog zavrne.
4. Predlog št. 26/84: komisija predlaga, da se nabavi primerno orodje za koriščenje predloga. Predlagatelj bosta dobila posebno nadomestilo (3 X) na osnovi ustvarjenega prihranka.
5. Predlog št. 27/84: Komisija ugotavlja, da je potrebno ugotoviti delež predlagatelja pri predlogu in nato določiti primerno posebno nadomestilo.
6. Predlog št. 29/84: Komisija predlaga enkratno posebno nadomestilo za zelo dober predlog.

Na seji je bilo tudi sklenjeno, da se pristopi k izdelavi novega pravilnika o inovacijah, ki bo moral biti usklajen z novim zakonom o izumih.

15. seja — 13. 12. 1984

1. Predlog št. 30/81: Komisija je bila mnenja, da stroj, na katerem se predlaga inovacija, ne bi prenesel dodatnih obremenitev in je za to predlog o zavrnitvi inovacije.
2. Predlog št. 4/83: Komisija predlaga, da se vodstvo tozda TIO in prodaja dogovorita o začetni nulti seriji, vzporedno s tem naj se izdela tehnološka dokumentacija. Čisti dohodek od prodaje bo osnova za izračun posebnega nadomestila.
3. Predlog št. 58/83: Na osnovi sprejetih strokovnih mnenj je komisija sprejela predlog, da se predložena inovacija zavrne in arhivira.
4. Predlog št. 11/84: Za trud in prizadevanje pri razreševanju tehničnega problema je komisija podala predlog za enkratno posebno nadomestilo.
5. Predlog št. 12/84: komisija predlaga, da se predlagateljema izplača enkratno posebno nadomestilo.
6. Predlog št. 16/84: Komisija predlaga, da se predlagatelju za izredno prizadevanje pri usposabljanju razvodnikov, izplača enkratno posebno nadomestilo.
7. Predlog št. 54/83: Komisija je ugotovila, da so navedbe v predlogu za inovacijo zajete v opisu delovnih nalog in se zaradi tega predlog ne osvoji kot inovacija.
8. Predlog št. 55/83: Komisija ugotavlja, da je predlog le dokaz dobro izvršenih delovnih nalog in zaradi tega se predlog ne osvoji kot inovacija.
9. Predlog št. 56/83: Komisija je ponovno pregledala predloženo embalažo in ni mogla ugotoviti v čem naj bi bil predlog smatran kot inovacija. Zato predlaga, da se predlog kot inovacija zavrne.

Komisije za delovna razmerja po tozdi so dokončno odločale o naslednjih predlogih:

1. Kovačnica

- 1.1 Predlog št. 32/83, inž. Darko Hanžič, tehnolog v SKK: Stiskanje stremen škopca DIN 82101 za velikosti 0,6 in 0,4 (po 4 kose naenkrat) ter velikost 0,25 (po 6 kosov naenkrat). Komisija je sprejela sklep, da tečejo pravice predlagatelja 3 leta, od takrat, ko se bo redna proizvodnja po predlogu začela.
- 1.2 Predlog št. 7/84, inž. Darko Hanžič, tehnolog v SKK: Posnemanje materiala s posnemalno iglo sredin sklopov kenter škopca za mostičke. Komisija je sprejela sklep, da se tak način obdelave sklopov ne more uporabljati na predložen način in sedanji način obdelave ustreza potrebam.
- 1.3 Predlog št. 13/84, inž. Darko Hanžič, tehnolog v SKK: Cenejši način izdelave drsnika za jekleno vrv Ø 12. Komisija je ugotovila, da sedanji način izdelave glede na majhne potrebe količine popolnoma ustreza, zato se predlog zavrne.
- 1.4 Predlog št. 14/84, inž. Darko Hanžič, tehnolog v SKK: Cenejša izdelava vravnih locnjcev po DIN 6899. Komisija je sklenila, da se predlog zavrne, ker ne predvideva izdelkov točno po standardu.
- 1.5 Predlog št. 43/83, Darko Krničar iz Kovačnice: Nov način izdelave vravnih locnjcev C 24—50 na rezkalnem stroju. Komisija predlaga, da se čimprej naroči predloženo orodje in da se začne po predlogu izdelovati navedene locnje. Od začetka redne proizvodnje začnejo teči pravice predlagatelju.

2. Verigarna

- 2.1 Predlog št. 41/82, Franc Košir iz Verigarne: Racionalizacija na podaljških za zaščitne verige GR 17,5 X 25, GR 20,5 X 25 in GR 23,5 X 25. Komisija je predlagatelj za odobrila akontacijo v višini 60 odst. predvidenega prihranka in sedaj odobri izplačilo 14.206.— din kot popolni izračun posebnega nadomestila za prvo leto koriščenja predloga.
- 2.2 Predlog št. 53/83: inž. Jernej Raspet in Jože Pfajfar, oba iz DSSS: Snežna veriga z jeklenim montažno-držalnim stranskim obročem. Patentna prijava št. P 754/83. Komisija ugotavlja, da sta nosilca prijave samo prej omenjena predlagatelja. Za nosilca predloga so nastale pravice, ki izhajajo iz določil pravilnika o inovacijah.

Pregled inovacijske dejavnosti v letu 1984

V letu 1984 je služba za inovacije prejela predloge in so bili po tozdi obdelani kakor sledi:

Tozd	prejeti	osvojeni	zavrnjeni	v obdelavi
TIO	7	2	1	5
Kovačnica	4	3	2	4
Verigarna	8	2	—	—
Vijakarna	1	1	—	—
Sidrne verige	1	1	—	—
Vzdrževanje	5	5	—	—
Orodjarna	1	1	—	—
DSSS	15	2	6	7
SKUPAJ	42	17	9	16

Večje število predlogov je še v obdelavi, ker strokovna služba še ni dobila mnenj o teh predlogih. V primerjavi z letom 1983, ko je bilo podanih 63 predlogov, je letošnje število 42 znak blage stagnacije na tem področju. To stanje se nadaljuje tudi v letu 1985.

V letu 1984 so komisije za delovna razmerja po tozdi odobri izplačilo naslednjih denarnih posebnih nadomestil:

1. Tozd TIO

ni bilo izplačila posebnega nadomestila

2. Tozd Kovačnica

2.1 Predlog št. 26/79	Harinski, Lužnik (3)	68.385,00
2.2 Predlog št. 34/82	Bizjak, Lužnik (3)	31.307,50
2.3 Predlog št. 45/83	Tomažič, Beguš (1)	24.235,00
2.4 Predlog št. 2/84	Jelenc, Pertnač, Knegovič, Avsenik	8.000,00
2.5 Predlog št. 12/76	Mešiček, Bizjak, Resman, Zorman, Pertnač, Arh, Veren, Knežević (3)	42.400,00
2.6 Predlog št. 5/83	Hanžič Darko	4.386,50
2.7 Predlog št. 18/83	Horvat Martin (1)	39.194,00
2.8 Predlog št. 19/83	Hanžič Darko (1)	30.039,00
		247.947,00

3. Tozd Verigarna

3.1 Predlog št. 7/82	Jemc, Košir	22.145,10
3.2 Predlog št. 38/83	Potočnik, Kovač, Arh, Pertnač	35.000,00
3.3 Predlog št. 59/83	Bernard, Štabi	12.000,00
3.4 Predlog št. 9/84	Bernard, Štabi	6.000,00
3.5 Predlog št. 10/84	Rems (J), Lilek S., Kobal, Smolej	8.000,00
3.6 Predlog št. 62/83	Jemc, Merdanović	14.116,00
3.7 Predlog št. 41/82	Košir Franc (1)	27.406,00
		124.667,00

4. Tozd Vijakarna

4.1 Predlog št. 15/84	Štefan Kociper	12.500,00
-----------------------	----------------	-----------

5. Tozd Sidrne Verige

5.1 Predlog št. 33/82	Nežmah, Kocjančič	8.000,00
5.2 Predlog št. 42/83	Rems Vitomir (J)	4.000,00
5.3 Predlog št. 38/83	Potočnik, Kovač, Arh, Pertnač	35.000,00
5.4 Predlog št. 49/83	Pogorevc, Panker, Magdič	25.000,00
		72.000,00

6. Tozd Vzdrževanje

Ni bilo izplačila posebnega nadomestila

7. Tozd Orodjarna

7.1 Predlog št. 1/84	Jelenc Dušan	6.000,00
7.2. Predlog št. 8/84	Jakič Milan	1.500,00
		7.500,00

8. DS Skupnih služb

Ni bilo izplačila posebnega nadomestila

Vsi tozdi skupaj	464.614,00
------------------	------------

V letu 1984 je bilo izplačanih 22 posebnih nadomestil, kar je 17 manj od leta 1983. Izplačanih je bilo skupaj za posebna nadomestila 464.614,10 din, kar pomeni 84,44 odst. realizacije od plačil v letu 1983.

V lanskem letu so bile ob priliki praznovanja 1. maja podeljene občinske nagrade (25.000 din in diplome) za inovacijsko dejavnost v letu 1983. Od petih razpisanih nagrad je naša DO osvojila kar tri:

1. Predlog št. 11/79, Miklič, Murn, inž. Vogelnik in inž. Štular (150 točk)
2. Predlog št. 25/79, inž. Harinski in Lužnik (133 točk)
3. Predlog št. 44/82, Dežman in Frelih F. (96 točk)

Vsem nagrajencem lepe čestitke!

Na koncu bi še opozoril bralce na to, da nas tozd TIO kljub svoji zelo razgibani proizvodnji, ni imel nobenega nagrajenega predloga, pa tudi Vijakarna, ki je bila pred leti med prvimi, je letos popolnoma popustila. Upam, da bodo inovatorji združeni v svojih inovatorskih kroških poskrbeli za to, da bo drugo leto bilanca boljša. Z oziroma na moči, ki jih imamo v društvu DIATI in IT ter tudi na druge tehnično napredne misleče člane delovne organizacije, lahko tudi to pričakujemo.

Albin Lampe

POŽARI OGROŽAJO ČLOVEKOVO NARAVNO OKOLJE

V preteklem letu smo glede na prejšnje leto ponovno pričali povečanju požarov. Od 1620 (1983) na 1684 (1984), neposredna škoda je porasla od 399 milijonov (1983 na 966 milijonov lani. Na prostem se je število požarov dvignilo od 511 (1983) na 558 (1984). 263-krat je gorelo na livadah, 128-krat v gozdovih, 54-krat na smetiščih, 45-krat grmičevje, 12-krat sadovnjaki in vinogradi, 7-krat žitarice, 49 primerov pa še ni razjasnjenih. Največkrat je gorelo na območju UNZ Koper (210), sledi UNZ Nova Gorica (72), nato UNZ Ljubljana-mesto (61), UNZ Maribor (47) in tako naprej. Med občinami izstopa Koper (113), Piran (85), Nova Gorica (33), Sežana (32), Ilirska Bistrica (32), Celje (27), Ajdovščina (26) itd. Ocenjena neposredna škoda med požari na prostem je 24 milijonov din, od katere odpade 48,4 odst. na območju UNZ Koper, 14,6 odst. na območju UNZ Postojna, 12,3 odst. na območju UNZ Nova Gorica, 9,5 odst. na območju UNZ Kranj itd. Od pojasnjenih vzrokov požara v gozdovih na Obalno kraškem območju odpade 49 odst. požarov na nezavarovani ogenj — se pravi na kurjenje na prostem, 7,4 odst. povzročenih požarov pripišemo ognjiščem in enako cigaretnim ogorkom, 5,5 odst. požarov je povzročil vlak, po 1,8 odst. odpade na kratek stik, strelo, eksplozije in ostalo vzroke, le 0,9 odst. so krive poškodbe in okvare, enako samovžig. Žal je 21,3 odst. požarov v gozdovih neraziskanih. Nad 50 ha je pogorelo v treh požarih, do 50 ha v treh požarih, do 10 ha pa v 57 požarih. Ostali požari so obsegali manj kot 1 ha. Pri največjih pogorelih površinah je zanimivo, da je pihal veter s hitrostjo 6 do 18 m/s. Pri največjem požaru je pihal veter s hitrostjo 18 m/s. Večina požarov je med 12. in 15. uro ter med 18. in 21. uro. Največ gozda je pogorelo v občini Piran 16,5 odst., sledijo občine Koper 1,4 odst., Izola 1 odst., Sežana 0,4 odst., v ostalih občinah pa je pogorelo manj kot 0,1 odst. gozdne površine.

Človek pri urejanju zemljišč še vedno zažiga odpadke rastlinja in s tem pogosto zaneti požar. Občani še vedno niso dovolj seznanjeni o škodljivostih in nevarnostih sežiganja rastlinskih odpadkov na prostem. Za to se tudi ne stori dovolj.

Človekovo naravno okolje, predvsem vloga gozdov v njem predstavlja enega od osnovnih pogojev za zdravo življenje, hkrati pa nam je gozd neprecenljivo družbeno bogastvo, ki zagotavlja delo množici delovnih ljudi, zaradi česar moramo storiti vse, da bomo uspeli zmanjšati število požarov in škode, ki so njihova posledica.

(Izvelek iz zapisnika o posvetovanju z dne 6. 2. 1985 v Izoli)

Svet za požarno varstvo v SOZD SŽ

Transfer za razvodnike — kaj je to?

Z načrtovanjem projekta TIO II smo pri proizvodnji razvodnikov prišli do spoznanja, da je trend prodaje v svetu približno 50 odst. razvodnikov in ves ostali program 50 odst. Našli smo se pred veliko dilemo, ali naj ohišje kot naj-

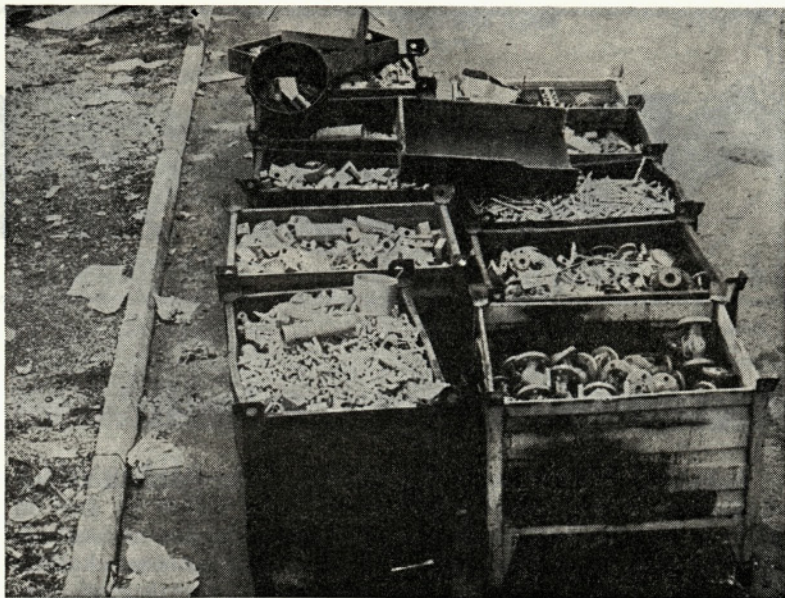
bolj zahteven del obdelujemo na NC obdelovalnem centru ali s transfer linijo. Ko smo z analizo stehali eno in drugo varianto, se je izkazalo, da je vendarle transfer linija, ustrezno modulno grajena, boljše varianta. Tako smo s tem za-

mahnili s startno zastavico, kar je sprožilo cel niz akcij in strokovnega dela za realizacijo projekta.

Ker smo že istočasno načrtovali novo generacijo razvodnikov, je bilo potrebno najprej oblikovati družino izdelkov, da bi dobili najprimernejšo obliko za tehnologijo obdelave na transferju. Uskladiti funkcijo razvodnika, naše tehnološke in tehnične možnosti, višjo kvaliteto stopnjo, naraščajočo stopnjo »šlamparije«, z ustrezno obliko in razporedom potrebnih lukenj, ni bilo enostavno delo. Ker je med razvodnikom OD in 15 velika geometrijska razlika, je koncept izdelave na unificiran način zelo zahteven. V končni fazi smo vendarle našli rešitev. Ohišje, ki je v osnovi odlitek iz Al zlitine je tako koncipiran, da so vse luknje, ki jih obdelujemo, samo na vrhni strani in po dolžinski osi. Vsa geometrija izhaja iz središča po vzdolžni in prečni osi, kar omogoča popolno simetrijo konstrukcije izdelka. Tako smo dobili predelan surovec, ki ima simetrično obliko in obdelovalne ploskve na treh prostih ravninah. S tem je bilo rešeno osnovno izhodišče za koncept transferja.

Z raziskovanjem potrebnih tehnoloških operacij smo dobili potrebno število delovnih mest. Seveda je prva varianta imela mnogo več mest kot jih ima sedaj. Z analizo možnih transformacij smo reducirali delovna mesta, pri tem je bilo potrebno realizirati še nekaj konstrukcijskih sprememb na ohišju. V končni fazi smo dobili 7+1 delovnih postaj s poprečno 2 modula na eni postaji. S tipizacijo izvrtin in globin vrtanja na transferju spreminjamo parametre samo pri obdelavi centralne izvrtine in translacijski zamik modula za vrtanje internega napajanja od centralne osi. Zaradi Al zlitine kot osnovnega materiala in dolgih izvrtin majhnega premera smo ugotovili, da je potrebno veliko število obratov. Narejena je bila analiza vrtnih parametrov, ki smo jo s pridom uporabili. Tako smo za te module projektirali in nabavili pnevmatične vrtnalne enote. Za vse ostale module, istočasno za transfer za obdelavo pokrovov in za tržišče bodočnosti ter program Orodjarne, smo razvili vrtno enoto s pnevmohidravličnim pomikom in elektromotornim pogonom rotacije. Prototip je pokazal, da je ta naš koncept zelo dober. Ob dobri izdelavi smo dobili dobre rezultate testiranja.

Ker je transfer linija programirana z internim transportom, je bilo potrebno najti rešitev tudi za to. Izredno drage indeksirne mize iz uvoza so predstavljale velik problem. Zato smo pričeli z lastno konstrukcijo. Zaradi velike mase gibajočih se delov in izredno zahtevnega pozicioniranja — predvsem ponavljivosti, smo se

Ker bolj resnico ljubi nego hvalo

našli pred hudim problemom, pri katerem razen teoretičnega znanja nimamo nobenih izkušenj. Dvig mize in rotacija na hidravlični blazini je pri nas še dokaj neznano področje in tukaj je še veliko vprašanje, kako se bo sistem obnašal glede na to, da mase niso popolnoma simetrične.

Če bo ta modul — indeksirna miza — uspešen, imamo še en artikel, primeren za Orodjarno, ki bi ga v bodoče lahko plasirali na tržišče.

Poleg orodja, nosilcev in vseh ostalih elementov ter bistvenega dela, ki ga predstavlja univerzalno vpenjalno orodje, je tako konstrukcija gotova.

S tem smo rešili približno 50 odst. potrebnih del in aktivnosti, da bo stroj delal. Stroj seveda dela (takšen ne dela) samo s pomočjo krmilnega sistema.

Zaradi kompleksnosti, velikega števila kontrol in zaradi predvidenih tehnoloških sprememb in končno zaradi univerzalnosti, smo se odločili za hibridnost: prostoprogramirano elektronsko krmilje, močnostni električni del in pnevmatične izvršne komponente. Močnostni električni del je znana stvar in pomeni samo priklop motorjev in napajalnika.

Pnevmatične izvršne komponente so razen napajalnih ventilov tudi znana stvar. Napajalne ventile, ki so v principu razvodniki s krožnikastimi tesnili, pa še razvijamo.

Največji problem predstavlja prostoprogramski krmilni sistem. Tega smo zaradi namenske zasnove, kvalitete in robustnosti kupili od firme FESTO. Kupili smo celotno programsko opremo in krmilnik, tako da bomo lahko sami projektirali program (software). V začetku enostavna predstava se je s tem, da smo bili na tečaju za programiranje, izkazala za laično in sedaj vemo, da bo to huda, težka in zelo odgovorna naloga.

Če pogledamo samo eno vrtno enoto, lahko ugotovimo več stvari. Želimo namreč zagotoviti visoko stopnjo kvalitete izdelka, kar pogojuje kontrolo končnih pozicij prisotnosti svedra (zlomljen — cel) ostrost svedra (čas vrtanja s konstantno silo in vrtiljali ter izračunanim časom glede na odrez). Tako postane vsaka eno-

ta za sebe samostojen individualen sistem, ki je vključen preko pogojnih funkcij v osnovni sistem indeksirne mize z vlaganjem, vpenjanjem in pozicioniranjem. Celota pa mora reagirati po ustreznem programu, če pritisnemo STOP tipko, če človek poseže v nevarno območje in če pride do napake.

Ob vsej naštetih kompleksnosti programa pa ne smemo pozabiti na senzorje. Vsi vhodi v krmilnik (80 vhodov) prihajajo od raznih senzorjev, za katere večinoma vemo, kakšni se dobijo na trgu, za določene specifične pa smo že v dilemi. Vsi ti senzorji nam bodo v našem primeru dajali samo osnovne podatke: je ali ni, torej digitalno, kar je še vedno najbolj enostavno.

Za lažje učenje in eksperimentiranje s programom bomo morali izdelati simulacijsko tablo z vrsto cilindrov (malih Ø 16) in razvodnikov, opremljenih s končnim stikali, tipkali in indikatorji.

S pomočjo tega si bomo lahko v živo simulirali programirane fragmente celotnega programa in jih preizkušali. To je seveda najenostavnejši način in tudi najcenejši. Če bi to počeli na samem stroju, bi lahko napake povzročile veliko škodo, poleg tega pa nerazumevanje okolice za tovrstno delo poznamo in bi se temu radi izognili.

S tem člankom sem poskušal na kratko pojasniti, kako stvari potekajo z našega stališča. Tisti, ki smo ustvarjalno delali in še delamo na tem, nimamo drugih ambicij kot to, da stroj teče. Poznane so nam tudi popolnoma drugačne ambicije in poznamo nam je mišljenje širše okolice. Vse tiste, ki bodo na stroju odkrivali napake in potencialne izboljšave, bi želel spodbuditi, da članek prečitajo in se raje tvorno v montažni fazi vključijo k našemu cilju, ker po tem, ko bo stroj izdelan, koncepta ne bo možno menjati. Kritiziranja in mahanja z rokami pa žal poleg slabe volje in ustvarjanja nezdravih odnosov ničesar ne doprinesejo.

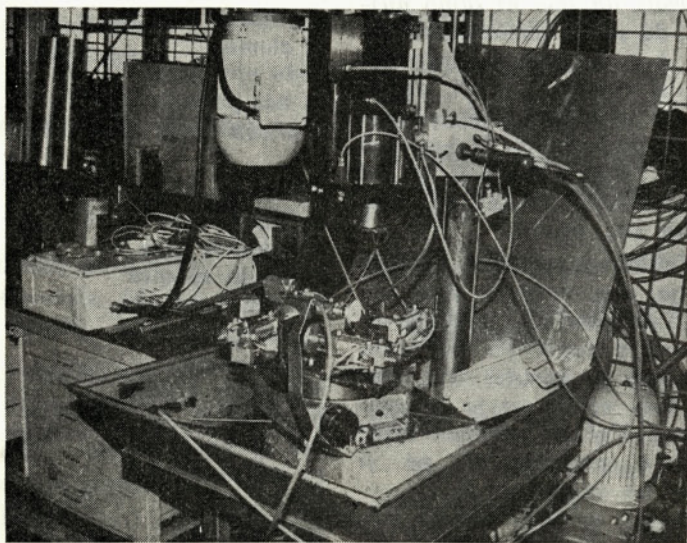
»Sodelujte, skupaj bomo uspešnejši,« je sicer stara parola, vendar jo v vseh teh primerih lahko kar obesimo na zid.

Vinko Faladore

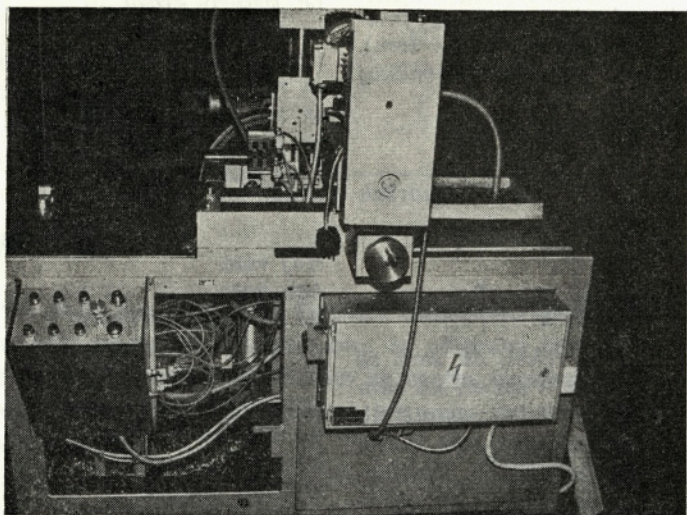
Avtomatizacija — alternativna umetnost

V prejšnji številki so pomotoma izpadle fotografije, ki bi spadale k članku V. F. o avtomatizaciji. Menimo, da je objava še vedno aktualna.

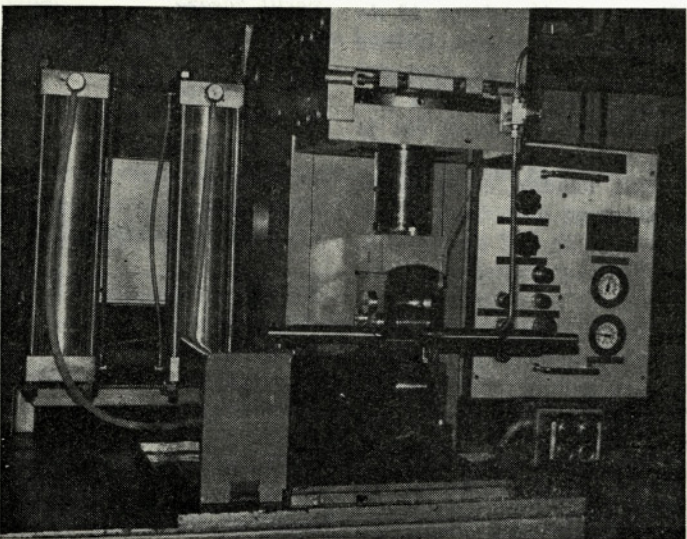
Uredništvo

Stroj za rezkanje zeva batnic. Po 300 kosih poskusnih izdelkov čaka na »boljše čase«

Stroj za gladilno valjanje. Kljub vsem zapletom dobri rezultati in že deluje

»Umetnina« oziroma polavtomat za vrtanje lukenj (kakršnihkoli). Deluje po želji

Beseda mladih

Aktualna anketa mladih

Anketa je bila izvedena ob mladinskem predavanju v Šlandru. Mladinci so odgovarjali na naslednja vprašanja:

1. Zakaj si neaktiven?
2. Kaj je narobe z mladinsko organizacijo?
3. Kaj bi se dalo spremeniti in narediti (akcije, načrti)

Odgovori naših vrstnikov so naslednji:

- Ne vem.
- Preveč neaktivnih in neresnih mladincev.
- Popraviti sodelovanje in zainteresiranost.
- Ker sem premalo resen.
- Manjka resnosti.
- Popraviti — malo več resnosti.

- Ker so vsi neaktivni.
- Premalo interesa.

— Vsaj prostor bi lahko dobili. Akcija zbiranja stare odpadne steklenine. Pa še kakšen žur.

— Kdo pa pravi, da nisem? Sem v uredniškem odboru. Je zelo zanimivo.

— Z našo organizacijo ni nič narobe, samo mogoče je premalo resnosti, pa prostora ni, kjer bi to organizacijo normalno razvijali.

— Marsikaj.

— Nisem mogel delovati, ker sem imel popoldan prakso in nisem bil na tekočem s stvarjo.

— Neaktivnost mladincev in neresnost.

— Veliko z dosti delovanja ostalih mladincev.

— Priznam, da sem neaktiven, vendar po večini to ni moja krivda. Mislim, da bi se še bolj morali povezati s starejšimi mladinci, ki bi nam pomagali pri uresničitvi ciljev, ki smo si jih zadali. Rešiti bi morali nekatere probleme. To so predvsem denar in pa prostor. Do takrat bo leška mladina delovala tako kot riba na suhem.

— Kje? Ne moremo biti anktivni, nimamo nobenega prostora (razen Centra), pa povsod nas porivajo stran.

— Nič! Ne vem! Zaenkrat je dobra. Lahko bi imeli podporo višjih!

— Denar, šank! Za denar bi se dalo dosti preprostiti. Zabavni večeri, kviz, ipd. Pohodi v prelepe gorenjske gore!

— Vem, da nisem dosti aktiven, vendar pa, če nisem dobil pri mladini nobene funkcije, ne morem biti dovolj aktiven. Kot praviš, vidim, da imaš dosti pripomb z nekaterimi člani,

ki imajo funkcije in niso dovolj resni. Bolje prijeti za delo in bolje bo teklo. Da ne boš mislil, da sedaj hočem kakšno funkcijo, kot sem napisal, ampak ti samo povem. Lahko bi se dalo pri krajevni skupnosti vprašati, ali imajo kakšne akcije za nas.

— Jaz osebno. Moj problem je v tem, da sem predaleč. Na sestanke, ki so v petkih, ne morem zaradi treninga. Mislim le, da bi morali biti bolj organizirani (povezani).

— V Lescah je aktivnih 25 mladincev od 16 do 19 let.

— O tem sedaj ne morem razpravljati! Moram premisliti!

— Sploh ne vem, kaj naj delam, da bom aktiven. Dobro, za časopis prispevke bom še dal, da navte rekl, da sem zaradi tega neaktiven. Gabr mi je reku, da nej prnesem za drug mesec. Bom. Dalo bi se pripraviti še k'kšn glazben večer. Če bi bli zato, bi jest pravu večer od panka. En bi lahko od hardroka. Ampak take teme. Iz je bla takt od jaza! To nbenga od naših ni zanimal!! Nezainteresiranost vseh mladincev. Mislim, da bi se morali kaj več zanimati za prostor mladine. Morali bi organizirati kakšen ples za mlade. Ne za stare. Za sta je že blo. Še za mlade kej.

— Mislim, da sploh nisem tako neaktiven.

— Narobe pa je to, da naša mladinska organizacija vključuje od vseh 600 in več članov v bistvu le okrog 20—30 članov, ožjih znancev predsedstva.

— Spremeniti se da bolj malo, vsaj za začetek ne. Cilj naj bi bil pridobitev zaupanja starejših, kar pa vključuje vse mladinske probleme: pridobitev prostora, organizacija iger in vse podobno. Našo organizacijo se opazi le s kakšnim kresom in igrami ob 1. maju in štafeti ter v novejšem času še iz kakšnega kviza. Rešitev: Manj kaditi in piti!

Potem sva se še pozanimala za mnenje o delovanju predsedstva in predsednika in za napake, ki se pri tem delajo.

— Premalo povezave z ostalimi mladinci. Slabo obveščanje.

— Preveč sestankov in dogovarjanja. Resnosti dovolj, toda premalo akcij.

— Po moje napak pri našem predsedniku ni. (Lahko bi rekel, da je malo preveč živčen).

— Glede predsednika nimam pripomb, vendar pa mislim, da nas ima preveč za imam veliko pripomb, vendar

mulce. Glede predsedstva pa jih ne bom omenil, ker se bo zamerilo.

— Ne dajem izjave, če gre kaj narobe, ni kriv predsednik ali predsedstvo, ampak tudi baza.

— Napake predsednika: vse hoče na svojo roko; vse, kar si zabije v glavo hoče izpeljati, zameri vsako traparijo...

— Mislim, da se predsednik trudi, tako kot večina in da praktično naredi vse, kar je v njegovih močeh.

— Meta preveč komplicira pri stvareh, ki bi se dale bolj poenostaviti. Preveč ima enih funkcij, pa ne more vse obletati, potlej je pa... Drugače je kljub svoji mladosti dober predsednik in vsaka mu čast. Premalo zna tudi aktivirati mladince. Mislim, da bi se to dalo popraviti z razdelitvijo dejavnosti med člane, ki so zainteresirani za določene probleme. Ne verjamem pa tega, da med mladinci ni zainteresiranih, saj sem s posameznih pogovorov spoznala, da imajo veliko idej, predlogov... Tudi to mi ni všeč, da gre tukaj potem za neko posmehovanje, npr.: Kaj pa boš ti tukaj naredu... Ne. Saj ima vsak človek neke interese, za katere je pripravljen tudi delovati. Samo poiskati moraš to v njem, če že sam noče tega pokazati.

Upam, da bo anketa pravopisno ostala nespremenjena, ker bo le tako dosegla tisto, čemur je namenjena. Zato je potrebno nekaj obrazložitev, da bodo tudi tisti, ki niso v toku dogajanj, lahko razumeli izjave mladincev, ki so v mladinski organizaciji najbolj aktivni. Zapis, da so najbolj aktivni, naj vas ne zavede. Pohvala vsem, ki so se pomučili na našem prvem kvizu, ki smo ga ob materialnih vlaganjih, nečloveških žrtev izvedli v velikem stilu. Vsa ostala dejavnost pa je v tem, da so prisotni na vseh sestankih in žurih, v katerih z veseljem sodelujejo. No, da pa ne bom iztiril iz načrtovanega nakladanja: Dragi starši! Precej nenavadni zapisi so nastali izpod kulijev vaših otrok. S svojo okorno roko in še bolj okornim znanjem slovenskega pravopisa so poskusili povedati, kaj in zakaj jim ni kaka stvar všeč. Upoštevali so dandanes že star recept, da je neka stvar »tem bolj razumljiva«, čim bolj je zapletena in če jo oplemenitimo s kupom pametnih izrekov.

Podrobneje vas s problemi naše (vaše) mladine seznanim drugič, ostane mi le še, da se res iskreno zahvalim vsem sodelujočim, saj je iz mladih izveči kaj skoraj večji problem

kot prepričati starejše, naj malo molče.

Anketo smo izvedli anonimno, ker pa naj bi bila mladina (in še kdo) enotna in složna, naj ostanem anonimen še jaz.

Mladinec, ki išče težave.

Mladi in...

V teh zadnjih letih smo mladi naleteli na precej težav in problemov. Čeprav ničesar nismo krivi, nas zaustavijo na vsakem koraku.

Vsi vemo, da smo mladi večkrat kritični in opozarjamo na napake, ne vemo pa, zakaj nas odrasli tako zavračajo. Je bilo pri njih res tako drugače, kot sami pravijo? Nikar naj ne mislijo, da smo nespodobni ali pa nesposobni. Včasih bi se radi pokazali, pa kaj, ko nimamo možnosti. Radi bi jim pokazali, da šola ni samo nujnost, da se ne učimo, samo zaradi boljših ocen... itd. Želimo si znanja, pomoči, da bi starejši prisluhnili našim načrtom, programom, idejam nas mladih. Mar nismo tudi mi del naše družbe? Zakaj so nam zaprta vsa vrata?

Veliko je mladih polnih znanja, idej, volje do dela, uspešno končana šola, diploma ali matura v žepu. Pa kaj nam (mladini) to koristi? Nič. Danes dela ni in ostaja brezposelnost. Večina starejših ljudi mladino zaničuje ali pa ji sploh ne zaupajo.

Dovolj je dela in idej, pa tudi volje nam ne manjka. Nas bodo starejši kdaj upoštevali, nam zaupali in prepuščali več odločanja? Vem, da se nismo borili, toda časi so se spremenili. (Sprijaznite se s tem). Mislim, da smo tudi mi nekaj vredni.

Ali ste z nami?!

Danilo Dvoršak

Delovna praksa

Lahko bi rekel, da sem se veselil prakse. Vendar, ko sem moral že prvi dan vstati ob petih, sem izgubil vso voljo. Zbrali smo se pri tov. Pfajfarju, da nas je razdelil po obratih. Želel sem v TIO, vendar pa so me določili v Sitrne verige. Že prvi dan sem moral kar krepko prijeti za delo. Vlekli smo verige, dolge 15 do 20 m. Potem me je tov. Krivec postavil za stroj. Bil sem pri preizkusu verig. Ura se je počasi približala deveti in čas je bil za malico. Res, malica ni kaj prida, vendar, če si lačen, poješ. Spet na delo. Dobim delo in ura je že pol dvanaestih. Pavza. Tistih petnajst minut hitro mine. Ko se odpravimo nazaj na delo, postanem len. Lahko bi rekel, da se mi je »odtrgal film«. Ura počasi pride do ene. V roke metlo in pometaj delavnico. Pol dveh. V garderobo odidem izmučen. Bolijo me roke, noge, pa še po glavi mi vse bobni. Najprej sem mislil, da nobenega ne poznam, potem pa kar naenkrat: »O Pugi, živio! Kva pa ti tle delaš?« Pogledam in vidim Macuha, Kelca,

Šurjaka, Buči, Kume, Savo, sami poznani. Naslednji dnevi so mi hitreje minili. Vendar sem spoznal, da je lepše hoditi v šolo kot pa na delo.

PUGI

Moj kraj

Zamišljen strmim, strmim in čepim na balkonu. Sonce — podobno balonu — začudeno gleda. Vame seveda. V dve gubi zvit, z nebo pokrit — potujem.

Občudujem kraj, ki mi piše mladost, raj, kjer norost dobila je krila. A pridejo leta, ki zlomila bodo vir poleta in nas pahnila v okove ur in minut.

Čaka nas krut in težak čas, a najde se glas, ki obudi spomin na mesto domače. In na igrače: mače veselo, medvedje krdelo, prvo berilo — vse to se je skrilo za leta deseta.

Kdo spomnil se leta bo ptic, katerih klic odmeval je v maju? Le tisti v kraju, ki diši v cvetju, izgublja se v pticah in njihovem petju; ki ždi na stopnicah od Šobca do hrama, kjer šica je mama, ravnatelj pa ata.

Naj rata kar hoče, da le sonce je vroče, da gore nam ožarja in barve ustvarja: lepe, prekrasne, da Triglava stene so videti jasne. Gor na jeklene Stolove sklade stare in mlade vabi razgled, odkoder pogled perut zaseže, ki višine reže tam, kjer tišine je strah. Jezero v dolini je mah. Sta krtini Jelovica in Pokljuka?

Nekdo me pocuka. Odprem oči. Tedaj zakriči glas moj: »Prenehaj, takoj! Imaš zares starca glavo? Imaš mladost, življenje zdravo!« »Prevzet sem ves...« »Norost, norost!«

Dare Pogačnik

Kadrovske vesti

Novosprejeti delavci:

EOS:
Manfreda Zdenka
tozd Vzdrževanje:
Kajdiž Zdravko
tozd Kovačnica:
Perger Ida, Šabič Refik,
Mahmutović Hamid
tozd Sidrne verige:
Spahič Avdo, Starič Andrej,
Pergar Srečko
tozd Verigarna:
Petrač Robert

Prišli iz JLA:

tozd Vzdrževanje:
Česnik Tomaž
tozd Orodjarna:
Kralj Drago

Prenehali z delom:

tozd Vzdrževanje:
Jug Iztok, Šoberl Andrej
tozd Sidrne verige:
Gorenčič Martin, Pristavec
Rafael
tozd Orodjarna:
Rozman Alojz, Demšar To-
maž
tozd Verigarna:
Čizmič Bernarda, Pintar
Stanko
tozd Kovačnica:
Kalendar Tehvid, Mrak
Janez, Šupoković Fehret
Tehnični sektor:
Pirc Anton, Kemperle
Franc

Odšli v JLA:

tozd TIO:
Kosi Drago, Pogačar Mario,
Šimac Silvester, Hozjan
Brane, Lavtar Sandi
tozd Kovačnica:
Mudrinič Zoran, Rakuš To-
ni
tozd Vzdrževanje:
Gorenc Boris, Skumavc Iz-
tok
tozd Orodjarna:
Vogrinc Drago, Črv Fran-
ci, Anderle Ciril
tozd Verigarna:
Zagorc Bojan, Golub Vinko,
Ambrožič Damjan
tozd Vijakarna:
Zupan Damjan
tozd Sidrne verige:
Mengeš Boštjan, Črnilec Jo-
že, Bešič Sabahudin, Bizjak
Uroš
Tehnični sektor:
Ropret Janez, Kralj Borut,
Rejc Marjan
Rodili so se:
Tavčar Jožu iz tozda Orod-
jarna hči Alenka
Korošec Marjanu iz Tehnič-
nega sektorja hči Rajka
Hrovat Marjeti iz Finanč-
nega sektorja hči Eva
Majer Ilinki iz tozda Vija-
karna hči Saša

kadrovska služba

Zahvale

Ob smrti dragega moža Rudolfa Lukana se iskreno zahvalju-
jem godbi na pihala Veriga Lesce za odigrane žalostinke, tozdu
Vzdrževanje za denar namenjen za cvetje, vendar hvaležno od-
klonjen v korist Bolnice Jesenice ter vsem, ki ste se zadnjič po-
slovlili od njega.

žalujoča žena Martina

Ob izgubi dragega očeta se zahvaljujem vsem, ki ste ga spre-
mili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in izrekli sožalje.

Posebna zahvala mojim sodelavcem planskega in razvojnega
oddelka.

Prav vsem še enkrat iskrena hvala.

žalujoča hčerka Marija Klinar
iz Zabreznice

Ob smrti očeta se zahvaljujem sodelavcem za venec, izrečeno
sožalje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Peter Vogelnik

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske žele-
zarne — Veriga Lesce, n. sol. o. Izhaja enkrat mesečno.
Ureja ga uredniški odbor: Pavel Bizjak, Marjan Stiper-
ski, Ivanka Korošec, Polona Lukan, Ivanka Sodja. Odgo-
vorna urednika sta Franc Čop in Miloš Janša. Glasilo
je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov
in storitev v prometu in mnenju republiškega komiteja
za informiranje prosto plačila prometnega davka. —
Tisk: Tiskarna Ljubljana.

Razstava v naši delovni organizaciji ob prazniku žena

V mesecu marcu se pona-
vadi pokažejo prvi znaki po-
mladnega budila, ki so po dol-
gih zimskih mesecih več kot
dobrodošli. V ta čas vpade tu-
di 8. marec, praznik žena in
mater, ki s svojim pomenom
marsikateri ženi vsaj malo
spremeni delovni vsakdan v
službi in doma. Delček lepega
k prazničnemu počutju pa je
vsekakor prispevala tudi raz-
stava ročnih del v naši delovni
organizaciji, ki so jo z mnogo
dobre volje, truda in »zagna-
nosti« pripraviли kulturni po-
verjeniki pod vodstvom pred-
sednice tov. Mlakarjeve.

V naši delovni organizaciji
je bilo že nekaj hvale vrednih
razstav, vendar je bila ta, zad-
nja, že v osnovi nekaj poseb-
nega. Posebnega zato, ker so
dela svojih rok razstavljali le
moški.

Dvajset razstavljalcev iz
naših TOZD in DSSS je poka-
zalo 37 gobelinov, 2 tapiseriji
in kar 76 predmetov, narejenih
iz železa, lesa, smole in volne.
Sami izdelki so bili vsak zase
umetnina, saj ni bilo predme-
ta, ki ne bi bil vreden pozor-
nosti. Zanimivo, da je tudi
močnejši spol, ki včasih dela
tako strogo deli na ženska in
moška, dokaj ustvarjalen in
domiselen, predvsem pa potr-
pečljiv pri izdelovanju takih
predmetov.

Razstava je bila rekordna
po obisku, saj se je v knjigo
vtisov podpisalo kar 292 obi-
skovalcev, precej le-teh pa svo-
jega ogleda nitj ni zabeležilo.
Bilo je tudi nekaj zunanjih obi-
skovalcev, takih, ki so si vzpo-
redno z našo razstavo ogledali
tudi tisto v Centru.

Glede na pripombe, vpisa-
ne v knjigi vtisov in glede na
mišljenje večine obiskovalcev,
bi ob razstavi lahko dejali, da
je povsem dosegla svoj namen.
Bila je dobro obiskana, bile so
pohvale, skratka, želeli bi vi-
deti še kaj podobnega, tudi iz-
ven okvira kakšnega praznika.

Organizatorje za samo ide-
jo in izvedbo razstave lahko sa-
mo pohvalimo, kar naj velja
tudi kot spodbuda za vnaprej.

Mojca

Obvestilo za letovanje

Dobra zasedenost počitni-
ških zmožljivosti, s katerimi
razpolaga delovna organizacija
in veliko povpraševanje za le-
tovanje v kamp prikolicah, sta
nas vodili k nabavi novih pri-
kolic.

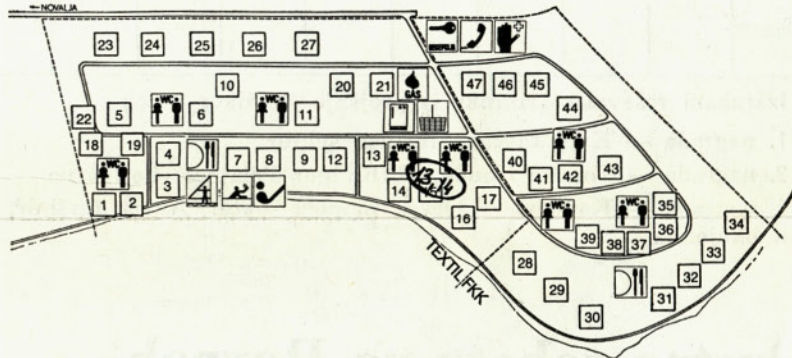
Že od januarja sta pred
upravno stavbo parkirani dve
prikolici, namenjeni za pove-
čanje počitniških zmožljivosti.
Prikolici sta tip YU 440 (stara
oznaka E 500) s petimi ležišči
(3 + 2), notranjost prikolic in
oprema je podobna prikolicam
TIP E 500.

Želja po razširitvi ponudbe
in raznolikosti letovanja nas je
to pot vodila na otok Pag v
avtokamp STRAŠKO. S posta-
vitvijo prikolic v ta avtokamp

smo deloma ustregli tudi ti-
stim, ki so izrazili željo po
kampiranju v nudističnem
kampu. Avtokamp Straško je
iz dveh delov, tako imenovane-
ga tekstilnega in nudističnega
dela. Loči ju le pregrada, ven-
dar je prehod iz enega dela v
drugi možen. Kamp ima dobro
urejeno trgovino, igrišča, sani-
tarije in ostale spremljajoče ob-
jekte. Kamp se razprostira v
neposredni bližini Novalje.

Na otok Pag je možen pri-
hod s trajektom iz pristanišča
Prizna, možna pa je tudi daljša
relacija po cesti in čez most
na otok.

Lokacija prikolic, kampa ter
možnost prihoda v Novaljo je
razvidna iz priloženih shem.

Zahvale

Vsem sodelavkam in sodelavcem ter OOS Orodjarne se naj-
lepše zahvaljujem za darila ob moji upokojitvi. Vsem skupaj že-
lim še mnogo delovnih uspehov.

Tomaž Demšar

Ob praznovanju petdesetletnice se iskreno zahvaljujem uprav-
nemu odboru in vsem gasilcem za zelo dragocen spomin.

Jože Pavlin

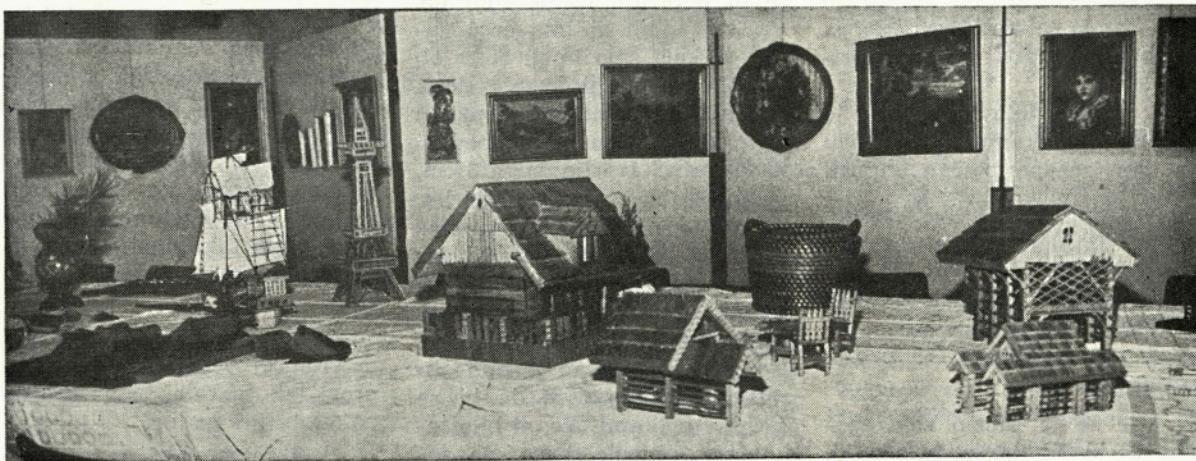
Iskreno se zahvaljujem vsem sodelavcem, posebno iz nove
Kovačnice za čudovito darilo ob petdeseti obletnici.

Jože Pavlin

Komisija za kulturo pri KOOS DO Veriga Lesce se zahvalju-
je vsem razstavljalcem ročnih del, ki so nam jih predstavili
za 8. marec.

Za naprej jim želimo, da še delajo in ustvarjajo, kot so v
knjigi spodbudno večkrat napisali obiskovalci.

Predsednik komisije za kulturo
Olga Mlakar

Oh, ti moški, česa vsega so zmožni

R. Z.	KALCIJEV KARBONAT	NEPLODO- VITNOST	AZIJSKI VELETOK	NAČIN UDARCA PRI NOGOMETU	TRSKA	ŠAPA	IVAN TAVČAR	ČRNI PTIČ	TROP ŽIVALI	AMPER	VELIKA SKALA	ZRAKO- PLOVEC	
NORMIREC													REKA V BOSNI
PRENO- VITELJ										OBŽALO- VANJE DEL. ŠKLEZ- NISKE POSTAJE			
PREBIVAL. VELIKEGA POLOTOKA							LOČEN PROSTOR CERKVENI PEVSKI ZBOR						
OSEBNI PRAZNIK				KARCINOM KING COLE				FRANC. IGRAL ALAIN TIP AVTA					
SKANDINAV BOG						GLINASTA PIŠČAL PEVKA PRODNIK							
IBSNOVA DRAMA					VEK RIM. BOG LJUBEZNI				OSEBNI ZAJMEK OSVEŽILNA PIJAČA				KRAJ PRI KOPRU
RIMSKA 4			TOVARNJA V MARIBORU				VELIKA EV- ROPSKA REKA ŽVEPLO						
INDIJANSKI HRAST				STROKOV- NA MASAŽO MESTO V PAKISTANU					SRBO- HRVAŠKO VRV	TESLA NIKOLA POD			
	TOVARNJA USNJEVIH TORBIC PEVKA TADIO				DEL STOPALA	STRATEG CIMOSOV AVTO							
PROIZVO- DNJA MED TOZDI							PTIČ SEVERNIH MORIJ	SINJSKA IGRA UNIČEVALKA ŽELEZA					
NARTNIK OLGA			RIMSKA 50 KARLOVAC		MESTO V SRED. EGIPTU DUBROVNIK						POLMER TAVČAR ANDREJ		
ENOTA V VOJNEM LETALSTVU										TANTAL 13. ČRKA			
PRAVILNIK							ŽUPNIK						

Izžrebani reševalci križanke iz prejšnje številke:

1. nagrada — Kati Tavčar, finančni sektor
2. nagrada — Tončka Konda, SPIK, Igor Polajnar, Verigarna
3. nagrada — Katarina Maurer, finančni sektor, Anica Juršinič, upokojenka

Pustna sobota na Ravnah

Čudna zima je bila letos: padel je sneg, prišla odjuga, potem pa mraz. Ostalo je malo snega za smuko in tek. Nekateri so se hodili rekreirati v višje predele, ostali pa so bolj počivali. Tako je človek kar malo razmišljal, ali bi se prijavil na to ali ono tekmovanje, ko pa ni bilo prave kondicije. Prileglo bi se kakšno tovarniško sindikalno tekmovanje, da vsaj približno veš, kam sodiš. Tako pa je letos v Verigi komisija za šport pri tem malo odpovedala. Na oglasni deski je viselo le vabilo za občinsko sindikalno prvenstvo, tako v tekih kot v smučanju. Dva tedna kasneje, prav na pustno soboto, je bilo tekmovanje slovenskih železarn v veleslalomu, sankanju in tekih, tokrat v Ravnah.

Tekmovalcev iz Verige je bilo kar za cel avtobus, sicer pa je bila ponudba več kot privlačna:

1. ker je delovna sobota, je pripadal vsakemu udeležencu ta dan izredno plačan dopust,
2. peljali se bomo po krajši poti skozi Avstrijo,
3. pripada ti čast, da zastopaš barve Verige na tako pomembnem tekmovanju
4. vožnja 2-krat 3,5 ure v prijetni družbi.

Vse se je začelo zelo zgodaj, če bi bil točen, že pred 5. uro zjutraj. S polurno zamudo

smo se malce premraženi odpeljali v neogretem avtobusu proti Kranju, kjer smo pobrali še zadnjega udeleženca. Zunaj se je zdanilo, ko je avtobus pripihal na mejni prehod Jezersko. Lepo jutro je bilo. To se je opazilo šele ob izstopu iz avtobusa, ker so bile vse šipe v njem zaledenele. Pot navzdol v Avstrijo ni bila nič hitrejša, ker je bila cesta zasnežena. Sankači zaradi hudega mraza niso hoteli izkoristiti enkratne priložnosti za zadnji trening. Ko smo prispeli na avstrijsko-jugoslovansko mejo, si je vsak že želel skodelico vroče kave ali čaja. Okoli 9. ure se je ta vroča želja izpolnila v gostišču v bližini Raven. Začela je delovati trema. Čas nas je že pošteno priganjal. Vožnja skozi Ravne in dalje do cilja. Mraz še ni popustil, trema tudi ne. Pa, saj sploh ni bilo časa za njo. Tekachi smo imeli start ob 10,00, ura pa ni kazala dosti manj. Tudi ogled proge ni bil mogoč. Znanj so bili le podatki, da je za ženske dolga 3 km, prav tako za moške nad 35 let, za ostale pa 5 km. Še namaz smuči z voskom, potem pa: ženske na start. Prvih 1000 m je bilo idealno: rahlo navzdol, samo poganjati se je bilo treba. No, drugih 2000 m je bilo obratno: srhljivo. Kot da bi se Triglav prikazal. Ne, ni bilo tako lepo, ampak strmo. Še dobro, da je bil sufler ob meni:

»Še malo, pa boš na vrhu!« Z vrha pa divji spust in na koncu spusta padec. Tu je »špure« zmanjkalo in potem si nekaj deset metrov vozil »prosto po »Prešernu« po cesti. Če si bil previden, ali če si imel srečo, si zgrešil avto ali kakšno drugo prevozno sredstvo — celo na štirih nogah. Cilj je bil potem blizu, za tiste, ki smo tekli na 3 km. Da imajo v Ravnah napore tekaške proge, smo se prepričali že na zadnjih tekmah tam, ko je primanjkovalo snega in tudi sama proga je bila čudno speljana. Na tekih se ni noben verigar držal dosledno načela: prišel, tekkel, zmagal: Z izjemo enega: naš tekmovalac v kategoriji maškar je premagal samega sebe in v lepem stilu sitonena prišel prvi na cilj. Po končanem tekmovanju je organizator priredil kosilo v Ravnah, kjer smo počakali razglasitev rezultatov. Tudi pri smučanju in sankanju smo ostali brez zlate medalje. Smučarji so se pritoževali nad poledenelo progo, sankači, pa so imeli tako prijetno speljano, da so uživali v vožnji in je niso hoteli prehitro zapustiti. Organizatorjem tekmovanja smo se oddolžili za ves trud, ki so ga imeli z nami, s svinjsko glavo. Malce utrujeni in dobre volje smo se odpeljali iz sončnih Raven proti avstrijski meji. V Avstriji je bil obvezen nakup kave v edini odprti trgovini na črpalki. Na carini smo vsi po vrsti pošteno prijavili kavo, zlata tako nismo imeli in brez težav prišli v tržiško dolino.

In moj osebni zaključek? Če bi vnaprej vedela, da bom na progi tako garala, bi prosila še za odobritev nadur.

Naši tekmovalci so se uvrstili na naslednja mesta:

Program kina Radovljica

od 4. aprila do 6. maja 1985

Ameriški barvni kriminalni film

»MORILEC IZ METROA«

četrtak 4. 4. ob 20. uri

sobota 6. 4. ob 20. uri

ponedeljek 8. 4. ob 20. uri

Ameriški barvni film

»E. T. VESOLJČEK«

petek 5. 4. ob 20. uri

sobota 6. 4. ob 18. uri

nedelja 7. 4. ob 16. in 18. uri

sreda 10. 4. ob 20. uri

Ameriški barvni film

»USAMLJENA DAMA«

nedelja 7. 4. ob 20. uri

torek 9. 4. ob 20. uri

Ameriški barvni film

»NEWYORSKE NOČI«

četrtak 11. 4. ob 20. uri

nedelja 14. 4. ob 20. uri

sreda 17. 4. ob 20. uri

Ameriški barvni film

»FRANCESKA«

petek 12. 4. ob 20. uri

ponedeljek 15. 4. ob 20. uri

Ameriški barvni pustolovski film

»NEONSKA DŽUNGLA«

sobota 13. 4. ob 18. uri

torek 16. 4. ob 20. uri

četrtak 18. 4. ob 20. uri

Ameriški barvni zabavni film

»PORKYS II.«

sobota 13. 4. ob 20. uri

nedelja 14. 4. ob 18. uri

Ameriška barvna grozljivka

»VOLKOVI«

petek 19. 4. ob 20. uri

sobota 20. 4. ob 18. uri

ponedeljek 22. 4. ob 20. uri

Ameriški barvni pustolovski film

»BOJEVNIKI

IZGUBLJENEGA SVETA«

21. mesto Dušan Jelenc

22. mesto Martin Horvat

moški do 35 let

15. mesto Bojan Trseglav

18. mesto Miro Arh

21. mesto Stane Logar

23. mesto Anton Smolej

moški ekipno: 5. mesto

SMUČARSKI TEKI

ženske do 35 let

4. mesto Marinka Cvetko

6. mesto Ana Kolman

ženske nad 35 let

3. mesto Janika Pogačnik

ženske ekipno: 2. mesto

moški nad 45 let

2. mesto Frido Skumavec

8. mesto Matko Pogačnik

10. mesto Anton Novak (tu

je bila gotovo pomota pri

merjenju časa)

moški od 36 do 45 let

8. mesto Franc Hribnik

11. mesto Jože Pfajfar

12. mesto Alojz Kovič

14. mesto Franc Baloh

15. mesto Franc Čop

moški do 35 let

5. mesto Srečo Kopač

6. mesto Marjan Bugar

7. mesto Drago Vidic

9. mesto Miloš Janša

moški — ekipno: 3. mesto

K. A.

21. mesto Dušan Jelenc

22. mesto Martin Horvat

moški do 35 let

15. mesto Bojan Trseglav

18. mesto Miro Arh

21. mesto Stane Logar

23. mesto Anton Smolej

moški ekipno: 5. mesto

SMUČARSKI TEKI

ženske do 35 let

4. mesto Marinka Cvetko

6. mesto Ana Kolman

ženske nad 35 let

3. mesto Janika Pogačnik

ženske ekipno: 2. mesto

moški nad 45 let

2. mesto Frido Skumavec

8. mesto Matko Pogačnik

10. mesto Anton Novak (tu

je bila gotovo pomota pri

merjenju časa)

moški od 36 do 45 let

8. mesto Franc Hribnik

11. mesto Jože Pfajfar

12. mesto Alojz Kovič

14. mesto Franc Baloh

15. mesto Franc Čop

moški do 35 let

5. mesto Srečo Kopač

6. mesto Marjan Bugar

7. mesto Drago Vidic

9. mesto Miloš Janša

moški — ekipno: 3. mesto

K. A.